

ISKRA

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE »ISKRA« – KRANJ

10

1960

ISKRA

glasilo delovnega

kolektiva

tovarne elektrotehničnih

in finomehaničnih

izdelkov

»Iskra«, Kranj

1960

Št. 10

Oktober

Izdaja:

Upravni odbor

Ureja:

Uredniški odbor

Odgovorni urednik:

Boris Kryštufek

Naslov uredništva:

Tovarna »Iskra«

Gorenja Sava 6

telefon 39-21

(interna 427)

Naslovna slika:

Pogled s Starega gradu

nad Kamnikom

Foto:

Stane Abe

Klišeje izdelala:

klišarna ČP »Gor. tisk«

Kranj

Tisk:

ČP »Gorenjski tisk«

Kranj

Naklada:

4700 izvodov

LETNIK VI.

VSEBINA

- O čem je razpravljajal DS na svojem 5. rednem zasedanju — Jan
- »Iskra« v Črni gori — M. Rotar — dr. M. Trost
- Naša udeležba na zagrebškem velesejmu — S. K.
- Prodaja v septembru — I. S.
- Izvoz v tretjem tromesečju — I. S.
- Razmišljanja — morda ne brez osnove — Jan
- Potrebni bodo večji napor — ing. A. Grčar
- Predlog — I. S.
- Uspešen nastop športnikov »Iskre« v Banja Luki — O. St.
- O štipendiranju v naši tovarni — B. N.
- Naša HTZ za Teden varnosti — J. P.
- Vtisi z izmirskega sejma — Davorin Savnik
- Nekaj iz delovnega razmerja — dr. I. Logar
- Z izleta skozi Kočevski Rog — Igor Slavec
- Simpatizerju organizacije — Roman Vitez
- O medsebojnih odnosih — Iver
- »Goreči žebli v oče«... — Iver
- Personalna kronika

O čem je razpravljajal delavski svet na svojem 5. rednem zasedanju

Delavski svet našega podjetja se je zadnjega septembra sestal doslej petič v času svoje mandatne dobe in ob polnoštevilni udeležbi (upoštevajoč opravičeno odsotne člane) razpravljajal o naslednjem dnevnem redu: 1. poročilo upravnega odbora o njegovem delu med 4. in 5. zasedanjem, 2. predlogi upravnega odbora delavskemu svetu, 3. poročilo o izgradnji obratov in 4. sistematizacija delovnih mest. V razpravi je sodelovalo lepo število članov delavskega sveta, ki so z umestnimi predlogi pripomogli do sprejema sklepov, nanašajočih se na vprašanja, ki so bila obravnavana na tem zasedanju našega delavskega sveta.

O delu upravnega odbora v času po zadnjem zasedanju delavskega sveta, je poročal predsednik UO, tov. Vlado Sodin. Upravni odbor je v tem času na 8 svojih sejah razpravljajal o celotni tovarniški problematiki, še posebno pozorno pa je spremljal izpolnjevanje proizvodnega plana in si s prizadetimi organi podjetja prizadeval omiliti pomanjkanje raznega materiala, ki zavira izpolnjevanje teh nalog še posebno v obratu avtoelektrike v Novi Gorici. Pri tem je upravni odbor ugotovil, da težavam pri izpolnjevanju proizvodnih nalog poleg pomanjkanja določenega materiala botrujejo v precejšnji meri tudi premajhne kapacitete v naši proizvodnji, katerih pa pri obstoječi strojni opremi in delovnih prostorih ni več možno povečati v tolikšnem obsegu, da bi lahko še uspešneje izpolnjevali naš proizvodni plan, dasi pa naše in tuja tržišča terjajo vedno več naših priznanih izdelkov. Na svojih sejah je upravni odbor razpravljajal o plačilu dolgov naših odjemalcev, kar nam povzroča nemajhne težave v finančnem poslovanju. S tem v zvezi je UO sklenil ukreniti vse potrebno, da bodo naši finančni organi dolžne vsote čim prej izterjali, prav tako pa je sklenil, da je treba storiti vse, da nam bo banka čim prej odobrila v celoti zaprošena obratovalna sredstva, kar nam bo omogočilo nabavo tudi kritičnega materiala, od katerega je predvsem odvisno, ali nam bo uspelo do konca leta v celoti izvršiti med letom povečani proizvodni plan.

Pri finančnih vprašanjih, s katerimi ima naše podjetje nemajhne probleme, je upravni odbor sklenil, da je treba čim prej odprodati vse zaloge raznega nekurantnega materiala, za kar je prodajni oddelek že dobil ustreznih nalog, naj vse to razproda, brez predvidenega razvrednotenja, torej po cenah, kakršne bo možno doseči. Skladišču pisarniškega materiala je bilo naročeno, naj ubgotovi, kateri obrazci niso več uporabni, da bo knjigovoznica iz njih izdelala bloke, vse neuporabne prospekte v tem skladišču pa je treba odprodati kot star papir.

Po sklepu enega od prejšnjih zasedanj delavskega sveta, je upravni odbor pregledal razlike in vzroke zanje med planom realizacije in proizvod-

nim planom. Ugotovljeno je bilo, da do teh razlik prihaja zaradi tega, ker je treba v planu prodaje upoštevati določene rabate trgovski mreži, znižanje cen nekaterim izdelkom med letom, nadalje pa tudi dejstvo, da moramo v izvozu pogostokrat naše izdelke na tujih tržiščih prodajati po cenah, kakršne veljajo na svetovnih tržiščih, le-te pa so včasih takšne, da pri prodaji ne dosegamo niti domače prodajne cene. Do razlik pri tem pa prihaja tudi zaradi licitacij javnih telefonskih central in drugega, kar nam vsekakor narekuje nujno spremembo sistema planiranja našega družbenega plana za prihodnje leto.

Na predlog Izvršnega odbora sindikalne podružnice, naj bi upravni odbor obrazložil način obračunavanja produktivnosti ter vzroke za znižanje povprečnih osebnih dohodkov in vzrokov za zvišanje poslovnih stroškov. Delovni kolektiv bo na vsa ta vprašanja dobil odgovor v devetmesečnem periodičnem obračunu, ki bo okrepljen s podatki in tozadevnimi pojasnili in, ki bo gotovo obdelan tudi na prihodnjem informativnem sestanku v tovarni.

Upravni odbor je na nekaterih svojih sejah v tem obdobju razpravljajal tudi o vprašanju zaposlovanja nove delovne sile in pri tem sklenil, da je nadaljnje vključevanje novih delavcev in uslužbencev treba omejiti na najnujnejše, pri tem pa zlasti upoštevati dejanske potrebe na predvidenih delovnih mestih. V celoti lahko namreč v našem podjetju zaposlimo le še 61 oseb, pri čemer pa naj imajo prednost naši študenti in pa tisti člani delovnega kolektiva, ki so se vrnili z odsluženja vojaškega roka.

V tem času je upravni odbor sprejel predlog tarifne komisije, po katerem so bile določenim delavcem in uslužbencem povišane tarifyne postavke za 0,7 stopnje. Ob tem je upravni odbor odobrila tudi to, da se začeni z julijem, oz. septembrom v obratih Lipnica in Nova Gorica, uvede premiranje delavcev po uspehu njihovega obrata.

Glede na nekatere neskladnosti in nesorazmerja pri osebnih dohodkih, je upravni odbor naročil tehničnemu sektorju, naj takoj prične z intenzivnim delom za vskladitev norm, tarifnih komisiji pa, naj prične z delom za uvedbo novega načina nagrajevanja v našem podjetju, upoštevajoč nujnost stimulativnega nagrajevanja po kvalifikacijah.

Prav tako je upravni odbor v tem obdobju odobrila nekatera, za naše poslovanje potrebna in koristna službena potovanja v inozemstvo ter udeležbo treh tehnikov na tečaju za tehnično vzdrževanje obračunskih strojev UNIVAC v Frankfurtu v Nemčiji.

Upravni odbor sklada samopomoči je v tem času prejel 144 prošenj za odobritev srednjeročnega kredita za dograditev individualnih stanovanjskih

gradenj. Posebna komisija si je ogledala gradnje omenjenih prosilcev in na osnovi tega pregleda 58 članom delovnega kolektiva odobrila posojila, s katerimi bodo gradnjo lahko dokonali in se v bližnji prihodnosti preselili v lastna stanovanja, s tem pa razbremenili listo ostalih prosilcev za stanovanja. Med člani kolektiva, ki so prejeli to posojilo, je 5 takih, ki trenutno zasedajo stanovanja, ki so last tovarne in jih bodo po preselitvi v lastna, sprostiti za nadaljnjih 5 prosilcev, šest posojiljemalcev pa je hkrati vložilo prošnje za dodelitev stanovanj iz drugih virov.

Predsednik upravnega odbora je po poročilu o delu UO, prečital nekatere predloge delavskemu svetu. V prvi vrsti je UO predlagal odpis inventurnih razlik, katere je ugotovila kontinuirana inventura centralne inventurne komisije, katere naloga je bila hkrati tudi raziskati vzroke za nastanek določenih viškov in manjkov v naših skladiščih. Komisija je stanje natanko pregledala in ugotovila, da te inventurne razlike ne gredo na rovaš subjektivnih vzrokov, torej osebja skladišč, pa pa na račun objektivnih problemov, ki se že nekaj let sem pojavljajo okrog skladišč in vskladiščanja materiala. Zato je delavski svet odobril odpis teh inventurnih razlik, ki jih je predlagal finančni sektor in sicer, inventurnih viškov v dobro izrednih dohodkov in inventurnih manjkov v breme izrednih izdatkov.

Upravni odbor je predlagal delavskemu svetu tudi odpis, oz. razvrednotenje odpadkov debele

pločevine, ki ni več uporabna in jo je možno prodati edinole podjetju »Odpad«, vendar za okrog 700 tisoč dinarjev nižjo ceno, kot je ta pločevina vredna po svoji teži.

Za uspehe in požrtvovalno delo in prizadevanja pri preselitvi montažne avtoelektrike iz matičnega podjetja v Kranju v novi obrat v Gorici, je UO predlagal nagraditev tov. Vilija Krivca s 30.000 dinarji, prav tako pa tudi nagraditev s 30.000 dinarji tov. Velimira Petroviča iz prodajne organizacije v Beogradu. Slednji je vsa leta vzorno opravljal svoje službene dolžnosti, pri čemer mu je v zadnjem času vid močno opešal. Imenovani je nagrado zaslužil, zato je predloga UO za nagraditev obeh tovarišev delavski svet sprejel.

Kako napreduje gradnja oz. formiranje naših novih tovarniških obratov, je obširneje poročal tehnični direktor, tov. ing. Milan Železnik.

V zadnji točki dnevnega reda so člani delavskega sveta razpravljali o novi organizacijski shemi v našem podjetju ter o sistematizaciji delovnih mest. Ob tem se je razvila obsežna in živahna razprava, v kateri je sodelovalo lepo število članov DS.

Končno je bilo sklenjeno, naj delavskemu svetu v potrditev predloženo novo organizacijsko shemo, organizacijski biro glede na razpravo o njej popravi, oz. do 1. novembra 1960 pripravi novo, glede na razpravo pa je delavski svet sprejel predlog za novo sistematizacijo delovnih mest.

Jan

»ISKRA« V ČRNI GORI

Obsežen program investicij, ki se že več let izvaja na področju Črne gore, preoblikuje to republiko v vse bolj ugodno tržišče industrijskih izdelkov. Vzporedno s tem so šla prizadevanja našega podjetja, da tudi za to republiko ustanovimo področno organizacijo, ki naj bi predstavljala že znano kooperacijo interesov gospodarstva posamezne republike in naše proizvodnje. V ta namen smo se lotili v skladu s sklepi organov upravljanja s 1. oktobrom 1960 formiranja komercialno-tehničnega biroa s sedežem v Titogradu. Ta naša akcija je v tej republici in v njenem središču v Titogradu naletela na izredno ugoden sprejem, tako pri najvišjih organih oblasti te republike, kakor tudi pri pomembnejših gospodarskih organizacijah. V tem okviru naj zlasti omenimo podjetje za PTT promet, na čigar področju se obetajo obsegu in moči te republike ustrezne obsežne investicije. Zelo dobro je bila sprejeta naša akcija, predvsem zaradi koncepta, ki ga mi na splošno izvajamo, da namreč ne ustanovljamo neke trgovinske agenture, temveč tako organizacijo, ki naj bo pomemben medsebojni regulator tržnih potreb in prilik na obeh relacijah. V tem okviru se od nas upravičeno pričakuje do-

ločen prispevek k vzgoji kadrov, vendar seveda v skladu z izgradnjo posameznih objektov, katerih opremljanje bi mi izvajali in pa tudi možnosti kooperacije, če bi za to obstajali ekonomski interesi. Pri tem smo si bili edini, da tak interes obstaja le tedaj, če taka skupna proizvodna akcija omogoča znižanje lastne cene.

Na področju te republike bo obseg industrije v bodočem perspektivnem planu za razdobje 1961 do 1965 še znatno povečan. Na programu je izgradnja glavnih objektov enega največjih gospodarskih podvigov naše države na sploh, gradnja železniške proge Beograd—Bar in pa obsežna avtomatizacija telefonskega prometa in ostalih sredstev za zveze, ki so sedaj še dokaj pomanjkljive. Predvidena pa je tudi izgradnja vrste novih industrijskih objektov, zlasti s področja lahke industrije. Pri vsem tem bomo imeli torej zadosti možnosti, da se na tem tržišču uveljavimo.

Formiranje področne organizacije — komercialno-tehničnega biroa — v Titogradu je tudi z organizacijskega vidika pomembno, saj smo tako zaključili našo akcijo ustanavljanja trgovinsko-ser- (Nadaljevanje na strani 196)

Naša udeležba na zagrebškem velesejmu

Kakor vsako leto, tako je tudi letošnjo otvoritev Zagrebškega jesenskega velesejma pričakala tovarna »Iskra« z zelo okusno in ekonomično razporejeno razstavo svojih izdelkov.

V zvezi s tem bi omenil, da do 14 dni pred otvoritvijo, ni bilo razčiščeno, če se bomo velesejma udeležili, glede na to, da nam velesejmska uprava ni dala na razpolago prostora, kot je bilo to dogovorjeno. Naknadno so rešili vprašanje s tem, da so nam dodelili v paviljonu 3 odgovarjajoči prostor, v katerem smo prek našega propagandnega oddelka uredili prostor za kinopredstave in ostalo izložbo naših izdelkov.

Skupno z nami sta razstavljali v paviljonu tudi podjetji »Telekomunikacije« – Ljubljana in »TIO« – Lesce. Razstava sama je bila urejena v enotnem stilu, okusno in pregledno. – Kinopredstave z raznimi diapozitivi o naši proizvodnji in proizvodnim programom so redno štirikrat dnevno predvajali, poleg tega pa so predvajali še razne druge filme za razvedrilo. Teh predstav se je ob vsakem predvajanju udeležilo približno 400 do 500 obiskovalcev, ki so si po predstavi z velikim interesom ogledovali tudi razstavljene izdelke.

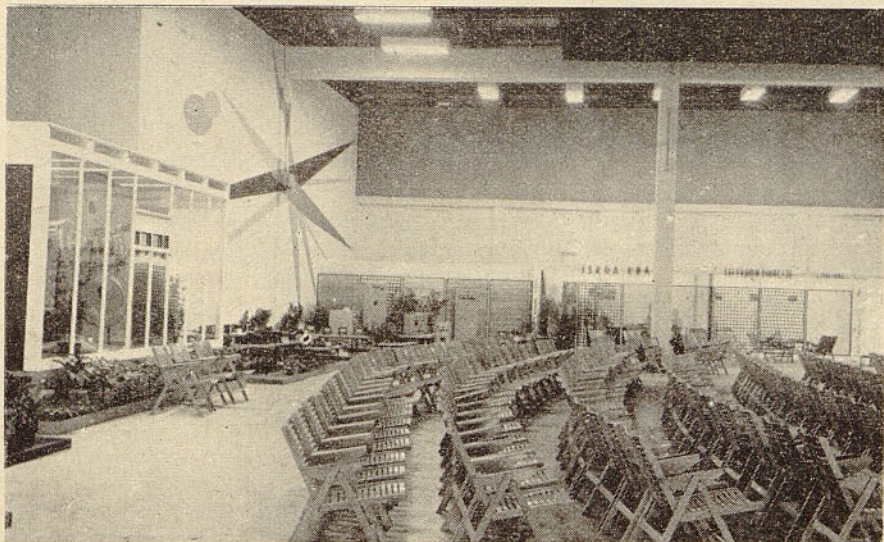
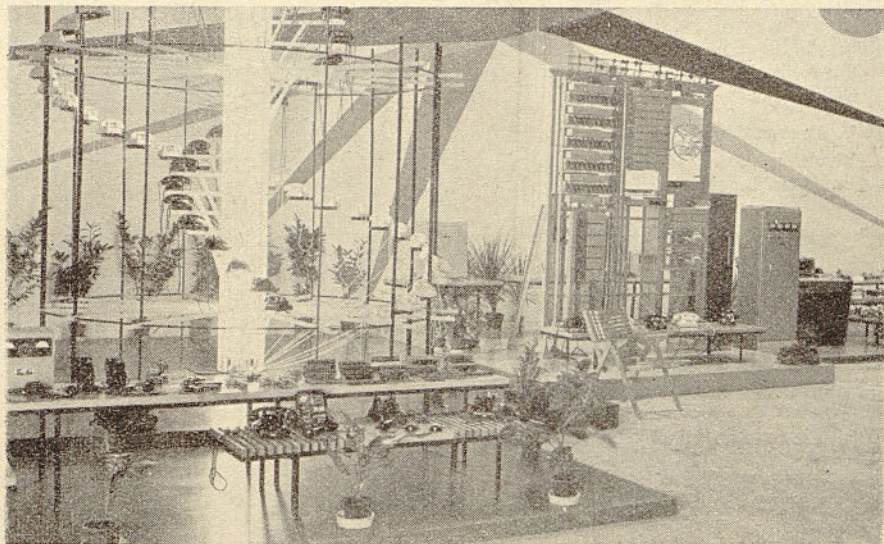
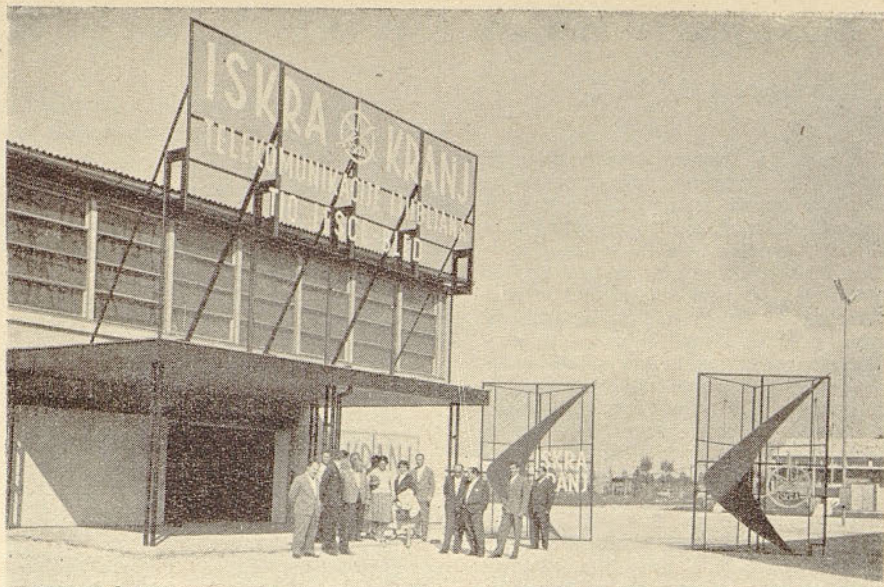
Vsi razgovori s posameznimi predstavniki so bili v smislu realizacije sklenjenih pogodb za leto 1960 in vprašanja komercialne službe za leto 1961, tako za standardne izdelke in nove izdelke.

Naš paviljon je obiskala poleg naših najvišjih predstavnikov tudi vrsta tujih delegacij, ki so obiskale velesejem in katerih zanimanje je bilo veliko za vse vrste naših izdelkov.

Velesejma se je v celoti udeležilo s svojimi izdelki 28 držav iz Evrope, Azije, Afrike in Amerike, kakor tudi 6450 naših razstavjalcev, odprt pa je bil 9. septembra ob 9. uri ob prisotnosti predsednika republike tovariša Josipa Broza-Tita s soprogo in ostalimi visokimi našimi funkcionarji. S. K.

Od zgoraj navzdol:

Vhod v naš paviljon –
Pogled na del razstavljenih
izdelkov – Kinodvorana »Iskre«
je bila vselej nabito polna
Foto: Edo Primožič

Razmišljanja - morda PRODAJA V SEPTEMBRU ne brez osnove

Včasih je človeku dovolj, da sliši ali vidi le skromen podatek, pa se v njem že sproži plaz misli, sprva neurejenih in naglih, ki pa pozneje v najdejo določeni tok in se uredijo v razmišljanje. Prav tako se je pripetilo tudi meni, ko sem pred dnevi v gradivu za zasedanje našega delavskega sveta prečital nekaj, sicer pičlih statističnih podatkov, ki pa s. bili v tistem trenutku zame dovolj zanimivi, da sem ob njih začel razpredati misli, ki menda ne bodo preveč nezanimive za naše bralce. Torej k stvari!

Pred menoj je polletno poročilo našega splošnega oddelka v prvih šestih mesecih letošnjega leta. Z zanimanjem sem prečital po službeni potrebi celotno poročilo, s posebnim zanimanjem pa sem se pomudil pri poročilu našega prevoznega oddelka. Če bi se, dragi bralec, tudi ti rad spustil v razmišljanje o tem, tedaj je res kar najbolje, da navedem natančno prav vse številke, ki jih ta del poročila vsebuje. Torej!

V. Prevozni oddelek

Vozni park se je povečal za dva avtomobila, in sicer za obrata v Novi

Prvič v letošnjem letu, in menda prvič, odkar zasledujemo mesečne prodajne plane, se je dogodilo, da prodaja svojega mesečnega plana ni izpolnila. To pa se je zgodilo v preteklem mesecu zaradi slabe izpolnitve plana proizvodnje v panogi avtoelektrike, ki trenutno preživlja svoje najtežje trenutke zaradi pomanjkanja materiala in sestavnih delov za svoje izdelke. Tako je slika za mesec september 1960 takale:

Panoga	Plan za sept.	Izvršeno	Odstotek
Avtoelektrika	237,000.000	104,468.618	44 %
Kinoakustika	55,100.000	72,803.916	132 %
Merilna tehnika	305,400.000	337,393.663	110 %
Telefonija	200,000.000	227,683.414	112 %
Usluge	18,000.000	19,170.190	107 %
Skupaj	815,500.000	761,519.801	93 %

Kljub največjemu forsiranju vseh ostalih panog, da nadomestijo izpad avtoelektrike, ni pomagalo in prodaja tokrat ni izpolnila plana, kar pa upamo, da bo nadomeščeno v tekočem mesecu, ko bo tudi proizvodnja nadoknadila ta izpad. Seveda pa ne podcenjujemo težav, ki jih ima naša nabava s pravočasnim nabavljanjem materiala, vendar upamo, da bo uspelo tovarni preskrbeti zadostne količine blaga, da bo delo nemoteno potekalo, da bomo lahko zadostili zahtevam in potrebam tržišča in izpolnili naše naloge, kar od nas pričakuje in zahteva naša skupnost.

I. S.

(Nadaljevanje s strani 194)

visne mreže po republiških centrih. Prvi vtisi so zelo ugodni in ustvarjajo upravičen optimizem za gospodarsko sodelovanje obeh smeri.

Ob bivanju naših predstavnikov v Titogradu je bila v okviru Urada za informacije Izvršnega sveta te republike organizirana tudi posebna tiskovna konferenca, ki so se je udeležili številni predstavniki tiska v Titogradu. O tem je poročalo vse jugoslovansko časopisje in radijske postaje. Obstaja pa določena razlika med našimi izjavami in osebno interpretacijo s strani posameznih novinarjev, zlasti še dopisnika Tanjuga, čigar vest je bila vzeta za osnovo in sicer konkretno pri razpravljanju o vzgoji kadrov in kooperacije; mi smo glede vprašanja vzgoje kadrov naše možnosti pojasnili in dali poudarek predvsem na izvajanje investicij v okviru PTT, kjer je specializacija kadrov že naša redna praksa ter navedli primer republike Makedonije. Prav tako pa smo pri kooperaciji govorili o njeni upravičenosti, pri čemer smo se strinjali, da obstaja vrsta »kooperacij«, ki nosijo le tako ime, ki pa v resnici predstavljajo samo medsebojno dobavo finalnih proizvodov. Razgovarjali smo le o načelih, ne pa o konkretnih akcijah. Kljub tem netočnostim pa je bill to prvi primer, da je bila jugoslovanska javnost precej obširno seznanjena z našo tovarniško politiko na področju prodaje, kar je vsekakor za naše podjetje pomembno in koristno.

M. Rotar in dr. M. Trost

OBVESTILO

PROSILCEM ZA STANOVANJA

V zadnjem času prihaja na upravni odbor vedno več prošenj za dodelitev stanovanj, pa tudi odpovedi delovnega razmerja, katerim je vzrok stanovanjsko vprašanje.

Upravni odbor teh prošenj ali groženj za odpovedi ne more reševati posamezno, ker se mora ravnati po pravilniku o razdeljevanju stanovanj.

Ocenitve na podlagi točkovanj za dodelitev stanovanj, so v zadnji fazi in upravni odbor apelira na vse tiste, ki prosijo za stanovanja, naj počakajo toliko časa, da bo lista pričakovancev stanovanj izdelana in predložena v razpravo.

Ponovne prošnje in urgence za dodelitev stanovanj samo otežkočajo normalno delo upravnega odbora, ki v zvezi s tem vprašanjem ne more ničesar ukreniti, dokler ne dobi rezultatov s strani stanovanjske komisije, niti ne more dajati nobenih obljub.

UPRAVNI ODBOR

IZVOZ V TRETJEM TROMESEČJU

Izvozna dejavnost naše tovarne je bila tudi v preteklem III. tromesečju dokaj aktivna in smo, če vzamemo celo leto skupaj, že prekoračili letni plan izvoza za 17 %.

Pa tudi plan po artiklih se približuje svoji realizaciji:

Artikli	Plan za 1960	Izvršeno do 30. 9. 1960
Rotacijski stroji	80	103
Števci	32.000	51.290
Merilni instrumenti	450	412
Kinoprojektorji NP-21	40	33
Ojačevalniki	20	24
Telefoni	10.000	4.314
Telef. centrale-priključki	500	462
Usmerniške naprave	20	16
Selenski stavki	13.800	17.685

Iz zgornjega je razvidno, da smo prekoračili izvoz števcov, dočim izvoz telefonov ne dosega predvidenega tempa, to pa iz razloga, ker nimamo na razpolago barvnih telefonov, ki so na svetovnem tržišču zelo iskani. Z veliko težavo smo letos izdelali nekaj belih telefonov, vendar precej manj, kot je bilo naročeno. Na drugi strani pa smo zvezni zunanjetrgovinski zbornici obljubili, da bomo letos skušali izvoziti približno 100.000 števcov, kar pa nam verjetno ne bo v celoti uspelo, saj nam je do konca leta ostalo še okoli 48.000 števcov in pa samo 3 meseci časa za plasman. Vendar pa ti števci ne bodo ostali neprodani, ker je povpraševanje na domačem tržišču še vedno močno in pritisk na nas ne popušča, pa čeprav je bilo sredi leta uvoženo v Jugoslavijo okoli 30.000 bolgarskih enofaznih števcov, dočim se pa trifazni še vedno redno uvažajo.

Ko sem bil v Zagrebu na sejmu sem slišal druge vznemirljive glasove, da bodo nekatera uvozna podjetja poskusila tudi z uvozom kinoprojektorjev, ker da Iskra ne dobavlja v dogovorjenih terminih, ki jih celo iz meseca v mesec podaljšuje. O tem problemu je bilo v naši reviji že govora, vendar, kakšnega bistvenega napredka v izpolnjevanju planskih nalog v izdelavi kinoprojektorjev še ni bilo opaziti. Po vsej verjetnosti bomo letni plan izdelave kinoprojektorjev izpolnili s 30 projektorji primanjkljaja v odnosu na plan, kar nam seveda ni v preveliko čast. Vsako zavlacavanje dobav vzbuja pri naših kupcih nemalo vroče krvi, da o pomanjkanju rezervnih delov, ki je postalo že zaskrbljujoče, sploh ne govorim.

Kaj bo, če se nas kupci naveličajo čakati...

I. S.

POTREBNI BODO VEČJI NAPORI

Po slabših poletnih mesecih se je v mesecu avgustu proizvodnja zopet dvignila tako, da smo s polnim upanjem pričakovali, da se bo situacija zopet začela popravljati. Vendar nas je pa mesec september zopet razočaral. V posameznih mesecih letošnjega leta smo takole dosegli mesečne proizvodne naloge:

Mesec	%	Mesec	%
januar	104,5	junij	99,3
februar	105,6	julij	100,2
marec	113,6	avgust	108,3
april	115,6	september	91,7
maj	104,3		

Gorici in Lipnici. Za obrat Nova Gorica je bil nabavljen poltovorni avtomobil Fiat-Zastava »615/B«, za obrat Lipnica pa dostavni avtomobil IMV-1000 ccm »Novi Kombi«, tako da je v teh dveh obratih vprašanje transporta trenutno zadovoljivo rešeno.

V prvem polletju so naša motorna vozila prevozila:

- a) avtobusi 64.618 km z 1.433.437 potniki;
- b) tovornjaki 3685 km s 164.243 tonami tovora;
- c) osebni avtomobili 77.709 km.

Z avtobusi se dnevno pripelje na delo okrog 1500 delavcev in uslužbencev.

Po odbitku deleža, ki ga plačajo koristniki teh prevozov sami, je bilo v I. polletju porabljeno za prevoze delavcev na delo ali z njega — 15 milijonov 944.244 dinarjev.

Na prvi pogled prav skromno poročilo, ki pa je vendarle vredno obnem postati in marsikaj premisliti. Kot vidimo, precejšen del našega delovnega kolektiva nima te ugodnosti, da bi stanoval tako blizu tovarne v Kranju, da bi se lahko odtegnil vsakodnevnim vožnji z avtobusom ali celo vlakom na delo in z njega. Hkrati s tem, tovarno bremenijo obveznosti za plačilo prevozov nad 600 dinarjev za posamezno vozovnico. Teh skoraj 16 milijonov dinarjev v I. polletju 1960 pa je bilo vzrok, da sem se lotil tega pisanja.

Zal je stanje tako, da se dnevnu prevozu okrog 1500 oseb v tovarno in iz nje, nikakor ne moremo izogniti. Brž bi kdo utegnil pri tem imeti pomislek — zakaj pa ti ljudje ne uporabljajo za prevoze vlak, ki je cenejši. Tudi to so odgovorni ljudje že pretresali, pa se je izkazalo, da prevoz z vlakom na delo in z dela nikakor ne bi ustrezal. Predvsem je tu težava z voznimi redi vlakov, zaradi česar bi nekateri prihajali na delo precej pred začetkom delovnega časa, ali šele pol ali celo uro po začetku. Številni bi zaradi odhoda vlakov morali ostajati v Kranju uro, ali dve po delu, kar spet ne bi bilo umestno. Prevoz z vlakom je tudi počasnejši in ga izkoriščajo za zdaj le tisti, kamor zaradi majhnega števila interesentov še ni vpeljan avtobusni promet, medtem ko je avtobusni prevoz zlasti neizogiben tam, kjer ni vlaka. Skratka — pomislek, da bi omejili obseg avtobusnih prevozov delavcev na najmanjšo mero in vedno usmerili na prevoz z razpoložljivim vlakom, odpade, ker je nasproti temu, da bi pri prevozu z vlakom res lahko nekaj prihranili, tolikanj negativnih momentov, da ga ni moč zajeti v večjem obsegu.

Toda so pa po mojem mnenju pri prevozu z avtobusi kljub temu možni določeni prihranki. Zakaj menim, da bi tovarna lahko prihranila pri voznini za teh 1500 članov kolektiva? Prav gotovo med tistimi, ki se z avtobusi vozimo na delo in nazaj domov, nisem edini, ki iz meseca v mesec, puščam

po nekaj neizkoriščenih voženj. Zgodi se na primer, da moraš na službeno potovanje. Ta dan se navadno ne pripelješ v tovarno, pa tudi ne iz nje in tako na vozni karti dve vožnji že ni sta izrabljeni. Primeri se, da zboliš. Spet se ne voziš v času bolezni, tovarna pa mora plačati avtobusnim podjetjem vseh 52 voznin! Verjamem, da bi vsaj v začetku ureditev vprašanja neizrabljenih, pa vendar plačanih voznin, terjalo v našem prevoznem oddelku dokaj obsežno delo, ki pa bi se, ko bi bilo urejeno in postalno trdna praksa, prav gotovo bogato obrestovalo.

Vozim se na primer iz Ljubljane v Kranj in nazaj z udobnimi avtobusi podjetja SAP-Turist biro. Glede samega prevoza nimam pomislekov, pa tudi nad vljudnostjo in razumevanjem osebja avtobusov ne, pač pa bi znova rad spregovoril o obračunavanju neizkoriščenih voženj na tako imenovani mesečni vozovnici. Odobrenih imamo torej po 52 voženj, 26 tja in 26 nazaj. Pretekli mesec se mi je dva krat primerilo, da sem se moral takoj po prihodu v službo vrniti v Ljubljano. Po opravljeni nalogi — okrog 11. ure, pa sem se znova odpeljal v Kranj in po delu domov v Ljubljano. Čeprav v tem mesecu nisem izrabil iz objektivnih razlogov 8 voženj iz Ljubljane v Kranj ter 5 iz Kranja v Ljubljano, mi je spovednik zatrjeval, da sem za danes obe vožnji že izrabil in moram za ponovni vožnji obvezno plačati, ne glede na to, da sem imel skupno 13 neizrabljenih voženj v obe smeri.

Spovednik je sicer imel svoj prav, vendar pa se mi zdi, da bi direkcija podjetja SAP-Turist biro, ki nam z izdajo mesečnih vozovnic z 52 vožnjami pravzaprav ne stori nobene usluge, ker so te vožnje zaračunane po polni vozni ceni, prav lahko dovolila, da se v takih primerih lahko izrabijo tudi neizrabljena vožnja iz prejšnjih dni. Mislim namreč, da je pri plačevanju polne cene vozovnic to povsem izvedljivo in umestno, zlasti še, ker nobeden naših delovnih kolektivov nima tolikšnih dohodkov in sredstev, da bi za take usluge plačeval tudi tiste vožnje, ki jih njegovi člani iz takega ali takega razloga niso izrabili. Seveda bi bilo drugače, ko bi se vozili z določenim popustom. Tu bi nam podjetje SAP-Turist biro izkazalo uslugo in ob njej bi seveda že teže reševali vprašanje neizrabljenih voženj in njihovega obračunavanja, tako pa se mi zdi, zato obstajajo taki pogoji, kakor tudi smoter — prihranek, zlasti še, ker so spovedniki na avtobusih tega podjetja dovolj vestni, da vsak dan očrtajo sleherno vožnjo na mesečni vozovnici.

No, in ker smo prav pri uslugah naših avtobusnih podjetij, naj omenim še podjetji »Avtopromet«, Kranj in »Transturist«, Škofja Loka. Tudi pri obeh dveh podjetjih ostane nerešeno vprašanje neizrabljenih vozovnic odprto, le, da je zlasti pri »Transturistu« še vrsta drugih, ki odločno terja temeljitih ukrepov in pozitivnih rešitev.

Vidimo, da je mesec september najslabši mesec letošnjega leta. V primerjavi s preteklim letom je uspeh sicer boljši, saj smo po stalnih cenah v letošnjem septembru proizvedli za 35,7 % več, kakor v lanskem septembru. Toda izredno slab rezultat v septembru glede na letošnje proizvodne naloge nas mora vznemiriti in moramo iskati novih možnosti, da izboljšamo naše delo. Po posameznih oddelkih so bili uspehi naslednji:

Oddelek	Blagovna proizvodnja v 000 din			Skupna proizvodnja v 000 din		
	predvid.	proizved.	%	predvid.	proizved.	%
Mont. rot. strojev	46.745	28.738	61,5	48.307	35.585	73,6
Šempeter	194.520	46.846	24,1	194.520	46.846	24,1
Mont. instrum.	44.240	48.307	109,4	46.680	50.316	107,8
Mont. splošna	298.610	324.272	108,7	299.135	325.814	108,8
Mont. kinoak.	59.170	64.986	109,8	59.170	57.546	97,2
Mont. central	138.078	148.574	107,6	138.078	149.913	108,5
Mont. usmernikov	31.700	64.517	203,5	32.900	66.699	202,6
Sel. stavki	31.000	48.976	158,0	47.800	50.559	105,8
Lipnica	1.000	1.056	105,6	20.320	29.658	146,0
Ostalo	4.522	2.959	65,4	5.460	2.959	54,2
Skupaj	849.585	779.231	91,7	892.370	815.895	91,4

Pregled nam kaže, da je bila proizvodnja v septembru za preko 70 milj. din nižja, kakor je bilo predvideno. Najslabši rezultat smo dosegli v tovarni Šempeter, saj je bila proizvodnja za preko 140 milij. din nižja kakor je bilo predvideno. Temu izrednemu neuspehu je bilo krivo pomanjkanje vzmeti za ščetke, zaradi česar smo montirali le 949 dinam in 121 starterjev 2,5 in 4 KM. Razumljivo smo imeli zaradi tega v Šempetru velike težave z zaposlitvijo delavcev, ki so montirali le podsestave. Razumljivo se je nedovršena proizvodnja zaradi tega izredno dvignila.

Kljub neuspehu v mesecu septembru pa povišani gospodarski plan še dosegamo. Spodnji pregled nam kaže plan in proizvodnjo v 9 mesecih letošnjega leta.

Oddelek	Blagovna proizvodnja v 000 din			Skupna proizvodnja v 000 din		
	predvid.	proizved.	%	predvid.	proizved.	%
M. rot. str.						
in Šempeter	1.806.684	1.498.423	83,0	1.823.765	1.527.200	83,8
M. instr.	382.986	361.868	94,5	427.456	409.638	96,0
M. splošna	2.468.734	2.633.788	106,3	2.484.854	2.682.103	108,0
M. kinoak.	500.294	590.510	118,1	500.294	529.270	118,3
M. central	1.119.792	1.172.015	105,0	1.119.792	1.175.976	105,3
M. usmer.	296.210	371.166	125,4	316.010	390.671	123,6
Sel. stavki	260.200	335.424	128,9	399.500	452.160	113,1
Lipnica	18.900	1.572	8,3	91.380	76.346	83,6
Ostalo	26.122	33.686	129,0	37.463	33.686	90,0
Skupaj	6.879.932	6.998.452	101,7	7.200.514	7.340.050	101,9

Razvidno je, da imamo »rezerve« še dobrih 118 milij. din, vendar jo bomo kmalu porabili, če bodo tudi naslednji meseci tako slabi kakor september. Za izvršitev povišane letne zadolžitve moramo v zadnjem četrtletju proizvesti še za 2,572 milij. dinarjev izdelkov, to se pravi mesečno po 857 milij. Upamo, da bomo to dosegli, saj kaže, da bo mesec oktober boljši. Nobenega upanja pa ni več, da bi dosegli našo interno zadolžitev 10 milijard, saj bi morali v zadnjih treh mesecih proizvesti še za 3 milijarde izdelkov, to se pravi mesečno po eno milijardo.

Če primerjamo letošnje in preteklo leto je uspeh še vedno zelo dober.

Oddelek	Januar — septembe	Januar — septembe	%
	1959 v 000 din	1960 v 000 din	
Mont. rot. str. in Šempeter	1,039.360	1,693.158	166,2
Mont. instr.	336.346	403.935	120,1
Mont. splošna	2,000.033	2,654.860	132,6
Mont. kinoak.	620.339	1,035.392	167,1
Mont. central	949.072	1,175.130	124,0
Mont. usmernikov	319.170	371.845	116,3
Selenski stavki	294.742	489.160	166,1
Lipnica	39.128	1.572	4,3
Ostalo	125.221	33.686	26,9
Skupaj	5,723.411	7,858.738	137,6

Po stalnih cenah smo v letošnjih 9 mesecih proizvedli za 7,858 milij. dinarjev, medtem ko smo lani v vsem letu za 8,128 milij. dinarjev. V mesecu oktobru bo torej dosežena višina proizvodne preteklega leta. Za 37,6 % višja proizvodnja kakor v preteklem letu je vsekakor lep uspeh. Vendar pa smo v preteklem letu hitreje dvigali proizvodnjo, kakor v letošnjem letu. To nam kaže naslednji pregled kumulativne proizvodnje v letošnjem in lanskem letu po poedinih mesecih.

Mesec	%	Mesec	%
januar	154,0	juni	147,8
februar	152,3	julij	146,0
marec	147,8	avgust	144,5
april	151,3	september	137,6
maj	149,8		

V letošnjem januarju smo proizvedli za 54 % več, kakor v lanskem januarju. V letošnjem prvem polletju za 47,8 % več, kakor v lanskem prvem polletju. Ob koncu 9 mesecev pa je povečanje padlo že na 37,6 %. To nam kaže na znatno večje težave, ki jih imamo v letošnjem letu. Navesti je treba dva vzroka in sicer pomanjkanje materiala, kakor tudi vedno večjo zasedenost obstoječih kapacitet opreme. Upamo, da se bo pomanjkanje materiala sčasoma izboljšalo, veliko truda pa bomo morali vložiti v nabavo nove opreme.

Ing. Alojz Grčar

Sprevodnike obeh podjetij bi bilo treba poučiti, kakšna je njihova službena dolžnost. Prav redka je namreč mesečna vozovnica, ki pride nazaj v naš prevozni oddelek in bi bile na njej označene izrabljene voznje koristnika te vozovnice. Tu bi bil tudi morebitni obračun neizrabljenih voženj precej težji, dokler ne bi sprevodniki svoje naloge vestneje opravljali.

Kaj čuden pa je odnos vodstva podjetja »Transturista« v Škofji Loki, ki si za polno vožno ceno odobrenih 52 mesečnih voženj v obe smeri, neosnovano in neupravičeno lasti izključno pravico odločanja, s katerim njihovim avtobusom bodo naši delavci potovali na delo ali z dela. Konkretneje: vsi tisti, ki so prisiljeni na prevoz z avtobusi »Transturista«, imajo ob polno plačani voznini pravico posluževati se za jutranjo izmeno avtobusa, ki pripelje pred tovarno malo pred 6. uro zjutraj, za vožnjo domov pa tistega, ki izpred tovarne odpelje deset minut po dveh. Ta predpis je strogo veljaven tudi za popoldansko izmeno. Če pa se primeri, da je ta ali oni zaradi potreb v tovarni, prisiljen delati še po rednem delovnem času, tedaj mora brezpogojno ob povratku domov plačati vožno karto, čeprav ima v žepu veljavno mesečno vozovnico, s katere ta dan pač ni izrabil povratne voznje. Res, to je odnos, ki ga nikakor ne morem razumeti in se mi zdi, tudi ne more imeti kake smiselne osnove, zlasti ne, ker so — ponovno poudarjam, voznje delavcev zaračunane polno. In če pride do potrebnega nadurnega dela, ali pa do česar koli, da naš delavec ne more v tovarno ali iz nje z avtobusom, ki je strogo odmerjen od podjetja »Transturista«, mora tovarna v takem primeru zanj plačati dvojno voznino, čeravno ene od njiju ni izkoristil. Nerazumljivo! Že skoraj smešno, posebno še, ker se naši delavci s temi avtobusi vozijo na delo in nazaj podobno tako, kot se godi sardinam v škatlci, le da so te v olju, naši delavci pa v znoju in smradu po nafti in drugih dišavah!

Ne vem, če sem s tem razmišljanjem kaj pripomogel k rešitvi teh vprašanj, tiho upanje pa le imam in določen predlog. Mislim, da bi z namestitvijo osebe v prevozni oddelek, ki bi skrbela za obračunavanje mesečnih vozovnic (če bi na njih sprevodniki res vestno beležili, kdaj so le-te bile izkoriščene!) našemu podjetju mesečno prihranili lepe vsote. Da pa bi bilo obračunavanje lažje in lažje tudi poslovanje sprevodnikov, bi morda ne bi bilo napak namesto mesečnih vozovnic uvesti bloke z 52 vožnjami v obe smeri s tem, da bi vsakdo, ko prvega v mesecu prejme nov blok, vrnil starega z vsemi neizrabljenimi vožnjami. Nisem sicer pristojen za reševanje teh vprašanj, prav pa se mi zdi nanje opozoriti doma in pri prizadetih podjetjih.

PREDLOG

Prvi informativni sestanki so za nami in rezultate in sklepe bo sedaj obdelala informativna služba, dala odgovore ali pa posredovala gradivo dalje, komur je pač namenjeno.

Ti informativni sestanki so namenjeni, kakor pač jaz to razumem, vsem članom našega kolektiva, da se v okviru svojega oddelka spoznamo s problematiko celotnega podjetja, svojega sektorja, oddelka, da zastavljamo poročevalcu eventualna vprašanja in da dajemo pobude in predloge za izboljšave vseh vrst. Na teh sestankih nam torej ne predavatelj ali poročevalec po pripravljenem gradivu poroča o

problematiki vseh oddelkov in sektorjev tovarne. Zelo pa bi bilo zanimivo predavanje, ali poročilo, ali pa odprt sestanek s temo: problematika nekega konkretnega oddelka, kjer bi vsakdo lahko zastavljal vprašanja, pismeno ali ustmeno, predstavnik oddelka (šef) pa bi nanje odgovarjal ob predhodni kratki objavi osnovnih podatkov o oddelku. Na primer: Razvojni biro, Organizacija, Proizvodnja, Orodjarna, Prodaja, Nabava, Izvoz, Računovodstvo, Montaža x, Obrat x, itd. Morda bi to organizacijo prevzela Sindikalna podružnica, če smatra, da bi taki odprti sestanki imeli smisel, potrebo in koristnost.

I. S.

—Jan—

Uspešen nastop športnikov »Iskre« v Banja Luki

V petek, 7. oktobra popoldne, smo s posebnim avtobusom odbrzeli izpred tovarne proti Ljubljani in naprej po avtocesti. Prva postaja na naši poti v Banja Luko, kjer smo imeli napovedana športna tekmovanja s športniki tovarne »Rudi Čajavec«, je bil Otočec. Po kratkem postanku smo nadaljevali pot do Zagreba, kjer smo večerjali, pozneje pa, vso pot dobro razpoloženi, nadaljevali pot v Bosansko Gradiško in slednjič proti peti uri zjutraj obstali pred imenovano tovarno v Banja Luki.

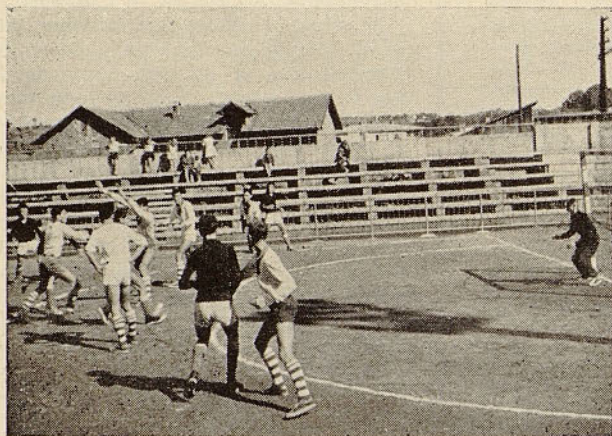
Komaj dobro je utihnil utrujeni motor avtobusa, že so nas pristrčno sprejeli predstavniki tovarne in nas odvedli v mesto, kjer ima delovni kolektiv »Rudi Čajavec« svoj, lepo urejen klub. Tu je tudi tovarniški samski dom, v isti zgradbi pa so še prostori za družbene organizacije tovarne in skrbno urejen izobraževalni center. Ko že naštevam, kaj vse je v tej moderni zgradbi, moram predvsem povedati to, da je samski dom urejen precej drugače, kot naš v Kranju. Sobe so prijetne, oprema sodobna, končno pa tudi cen ne gre prezreti — soba z eno posteljo mesečno 4.500 din, z dvema posteljama 2.500 din in s tremi posteljami 1.500 dinarjev.

Naši športniki so tu v samskem domu odložili svojo prtljago in opremo, nekaj med njimi jih je leglo po zajtrku k počitku, ostale pa so nas prijatelji iz tovarne »Rudi Čajavec« odvedli v mesto, da bi si ogledali mestne zanimivosti. Pri tem moram ponovno pozdraviti pozornost in pristrčnost naših gostiteljev, s katero so nam na vsakem koraku kar najbolj hoteli ustreči in nam bivanje med njimi napraviti čimbolj prijetno. Vse to nas je resda močno presenetilo in bi se od njih utegnili v tem pogledu marsikaj naučiti!

Poleg mestnih zanimivosti, ki jih ni malo, smo videli moderne stanovanjske bloke, v katerih sta-

Prizor z roketne tekme, vendar zaradi lege sonca niso vidni številni gledalci

Foto: Silvo Hribernik

Naša namiznoteniška ekipa je kar brž in temeljito opravila z nasprotnikom

Foto: Silvo Hribernik

nujejo delavci in uslužbenci tega delovnega kolektiva, ki razpolaga z nad 300 moderno urejenimi stanovanji. Tudi sicer je Banja Luka dobila vrsto lepih, modernih zgradb, vsekakor pa je bil za nas največje doživetje, ogled menda največje džamije v Banja Luki.

Okrog 11. ure dopoldne smo se spet vsi zbrali v klubu, kjer so nam najprej razdelili programe tekmovanj, nato pa so nas odpeljali v tovarno. Dobro uro smo pregledovali vse oddelke, potem pa so nas povabili v tovarniško restavracijo (prav tako dokaj drugačno od naše) na kosilo, končno pa so nas odpeljali v moderna hotela »Palas« in »Bosna«, kjer so poskrbeli za naša prenočišča.

Popoldne, ob pol 16. uri, sta se na pomožnem igrišču banjaluškega »Borca« najprej pomerili nogometni moštvi »Rudi Čajavec« in »Iskra«. Naši so nastopili v naslednji postavi: Brezar (Vagaja), Kranjc, Erzin, Bašelj, Ivo Perkovič, Čebulj, Česenj, Šalej, Mihelčič, Hiti, Hribernik (Brezar). Bili smo priče zelo zanimive in živahne igre, ki bi se zlahka končala z zmago, ko bi naši znali izkoristiti nekatere lepe prilike. Kljub temu pa smo bili z neodločenim rezultatom 3 : 3 (2 : 1) zadovoljni, zlasti še, ker je v moštvu »Rudi Čajavec« igralo nekaj članov »Borca«.

Medtem ko so se nogometaši »preganjali« za okroglim usnjem, je bilo na dvosteznem kegljišču banjaluškega »Železničarja« kegljaško tekmovanje v disciplini 6 krat 100 lučajev, pri čemer so »Iskra« zastopali: Stane Valentar (391 podrtih kegljev), Stane Bregar (391), Jože Kunst (379), Lojze Kordež (371), Andrej Žiberna (371), Ivan Stružnik (370). Najboljši kegljač »Rudi Čajavec« je podrl 360 kegljev. Kegljaji »Iskre« so to pot dosegli visoko zmago 2273 : 2020 kegljev in tako naši tovarni priborili prvo točko.

V prostorih tovarniškega kluba so se »udarili« hkrati tudi šahisti, vendar so naši: Bukovac, Čopič, Drole, Kmetič, Gavrič in Nemanjič to srečanje izgubili z rezultatom 2 : 4, čeprav je bilo v začetku pričakovati, da bodo zmagali. Toda nekaj usodnih in težkih napak naših igralcev je pripomoglo k edinemu porazu v teh tekmovanjih.

Strelci, ki so tekmovali z ekipo: Jože Lombar (362 od možnih 400 krogov), Franc Bukovnik (355), Anton Ciglič (348), Sergej Černe (345) in Franc Naglič (343), so zmagali s 1782 proti 1400 krogi, kar pomeni izredno lepo zmago.

S tem so bila tekmovanja prvega dne končana in znova smo se vsi zbrali v klubu, obvezno na »diskusijo« o minulih tekmovanjih, med tem pa so se predstavniki izvršnega odbora sindikata in predstavnik tovarniškega komiteja ZKS s predstavniki iz tovarne »Rudi Čajavec« v sindikalni sobi razgovarjali o delu družbenih organizacij v obeh podjetjih, o izobraževanju, o stikih med organizacijami in članstvom, o letnih dopustih in regresiranju le-teh in drugih vprašanjih, ki so jih zanimali.

Po razgovorih smo se znova preselili v tovarniško restavracijo na skupno večerjo, nato pa so nas odvedli na kulturno prireditev, ki so jo organizirali nalašč za nas. Solisti in skupine so izvedli pester folklorni spored.

V nedeljo dopoldne so igralci namiznega tenisa Lado Petrovič, Vinko Brenk in Jože Antolič odnesli neoporečno zmago 5:0. Tudi odbojkarji v postavi: Jože Erlah, Pavle Zupan, Damjan Hafner, Paul Srečko, Peter Majer in Jože Tavčar so se dobro odrezali, saj so zmagali z rezultatom 3:1 (15:6, 15:12, 11:15, 15:6).

Vsekakor pa so največje presenečenje uprizorili naši rokometarji Stane Bernard, Sašo Vagaja, Ivan Miklavec, Janez Gorjan, Marjan Čufar, Tine Polka, Stane Bregar in Janez Kalan, ki so zmagali z rezultatom 21 : 20 (13 : 10), v izredno živahni in napeti igri, v kateri vse do zadnjega trenutka ni bilo moč predvideti, kdo bo zmagovalec. Zmaga naših rokometarjev je bila zaslužena, tem bolj pomembna

»Neuraden« posnetek naših strelcev Foto: Silvo Hribernik

DELAJSKO PROSVETNO DRUŠTVO SVOBODA KRANJ VABI MLADE PEVCE

Mnogo naših članov aktivno sodeluje pri delavsko prosvetnem društvu Svoboda Kranj — kot pevc, glasbeniki ali kot igralci, vendar pri tem pogrešamo predvsem mladino! — Mnogi pedagogi so se že in se še strokovno ukvarjajo s tem problemom, vendar niso dokončno razvozljali mladske neaktivnosti pri kulturno prosvetnem delu. Jih je kino, televizija in pa jazz res tako prevzel, da ne čutijo potrebe sodelovanja njih samih?! — Naj bo mladina le pasiven gledalec kulturne ustvarjalnosti!?

Prav zato se na pobudo Sveta za kulturo in prosveto pri ObLO Kranj, ustanavlja MĚSANI MLADINSKI PEVSKI ZBOR pri pevskem zboru »France Prešeren« — DPD Svoboda Kranj.

Kranj, kot mesto vsestranske dejavnosti, nujno potrebuje tak zbor, saj je povprečna starost sedanjega zbora preko 45 let.

Zbor mladih bo priredil samostojne koncerte, sodeloval bo tudi na raznih proslavah in prireditvah — ko bo dovolj uvežban, pa bo od časa do časa z določenim programom nastopil tudi skupno s sedanjim zborom.

Primerna starost je od 15. do 21. leta.

Prijave bo sprejemalo tajništvo Glasbene šole v Kranju od 10. do 12. ure dopoldan, v sobi št. 1 — ter popoldan od 14. do 16. ure v sobi št. 7 od 15. do vključno 31. oktobra.

Vabimo vse mlade člane našega kolektiva, ki imajo veselje do petja, da izkoristijo to priložnost in prijavijo svojo udeležbo ter se vključijo kot aktivni pevc v delavsko prosvetno društvo »Svoboda« Kranj.

Komisija za prosveto in kulturo
pri IO sindikata »ISKRA« Kranj

pa je zavoljo tega, ker je rokomet v Banja Luki tako rekoč doma in moštvo tega kolektiva »Slavija« uspešno nastopa v njihovi ligi. Junaka dneva je bil vsekakor naš vratar Stane Bernard, ki je branil izredno lepo in tako tudi največ prispeval do takšnega rezultata. V igri pa sta bila med našimi dobra tudi Marjan Čufar z 9 goli in Sašo Vagaja z 8. Tej tekmi je prisostvovalo nekaj sto gledalcev, ki sta jim moštvi »Rudi Čajavec« in »Iskra« pripravili prijeten športni užitek, za kar so gledalci med igro objektivno bodrili obe ekipi.

Končna bilanca teh srečanj je bila naslednja: naši športniki so zmagali v 4 disciplinah, v 1 disciplini igrali neodločeno, v 1 pa izgubili.

Tovariši iz tovarne »Rudi Čajavec« so nam po končanih tekmovanjih v restavraciji »Kozara« v Banja Luki priredili slavnostno kosilo, ob katerem so predstavniki obeh skupin športnikov izmenjali spominska darila. Tu je prišla znova in še bolj do izraza naša skupna želja, da bi se vsestranski stiki med našima kolektivoma kar najbolje poglobili, za kar so kot uvod služila naša prva športna srečanja z delavci tovarne »Rudi Čajavec«, katerim se za topel in prisrčen sprejem, kakor tudi za iskreno gostoljubje ob našem bivanju v Banja Luki prisrčno zahvaljujemo.

Ost.

Šolanje strokovnih kadrov

S perspektivnim razvojem našega podjetja naraščajo iz leta v leto tudi potrebe po tehnikih, inženirjih, ekonomistih ter drugih strokovnih uslužbencih. Ker pa se zaradi naglega in nenehnega razvoja našega gospodarstva in še zlasti industrije, povsod kaže občutno pomanjkanje teh strokovnih kadrov, je njihov priliv v našo tovarno, kljub številnim oglasom, vabilom in razpisom v tej ali oni obliki, zelo neznamenat, skoraj neopazen.

V želji, da bi ta pereči problem vsaj do neke mere omilili in zagotovili podjetju vsaj del teh potrebnih kadrov, je bilo treba ubrati eno, sicer precej dolgotrajnih poti za smotrno zagotovitev bodočih strokovnjakov — štipendiranje.

Naše podjetje je že v letu 1957 štipendiralo 28 dijakov in študentov raznih študijskih strok. Dve leti pozneje se je njihovo število dvignilo celo že na petdeset. Na podlagi načrta o desetletnem perspektivnem razvoju našega podjetja, s katerim pa je neločljivo povezano tudi bodoče povečanje števila strokovnih uslužbencev, je naš upravni odbor odobril predlog, naj se dosedanje število štipendistov podvoji, da bi si s tem zagotovili vsaj nujno potrebne strokovnjake v bližnjih letih perspektivnega razvoja podjetja.

Po objavljenem razpisu o podeljevanju štipendij in po izboru prosilcev, je posebna komisija za štipendije v našem podjetju, podelila 61 novih štipendij tako, da bo, oziroma je s tovarno »Iskra« podpisalo pogodbo o štipendiranju skupno 98 dijakov in študentov spodaj navedenih strok, ki bodo po končanem študiju zasedli predvidena delovna mesta, na katerih bomo potrebovali v bližnjih letih nove strokovne uslužbence.

Štipendisti »Iskre« so vpisani v naslednje srednje in višje strokovne šole ter na univerzo:

Tehniška srednja šola — strojniški oddelek 14, Tehniška srednja šola — elektro oddelek 20, Tehniška srednja šola — metalurški oddelek 2, Tehnika srednja šola — kemijski oddelek 1, Ekonomska srednja šola 6, Šola za bolničarke 1, Mojstrska šola 1, Šola za umetno obrt 1, Šola za višje medicinske sestre 1.

Klub OZN na naši industrijski Kovinarski šoli

Minule dni so v Industrijski kovinarski šoli »Iskra« zabeležili pomemben dogodek. Ustanovili so namreč mladinski klub Organizacije združenih narodov, prvi tovrstni klub na Gorenjskem. Novo ustanovljeni mladinski klub bo deloval pod okriljem Društva LRS za Združene narode. Razveseljivo je dejstvo, da je med učenci naše IKS za delo takih klubov precejšnje zanimanje, kar je bilo opaziti že na samem ustanovnem občnem zboru novega kluba, na katerem je sodelovalo lepo število gojencev šole.

Uvodno besedo na ustanovnem občnem zboru mladinskega kluba OZN je povzel tov. Ervin Pečolar, ki je predhodno obiskoval seminar za delovanje takšnih mladinskih klubov. Orisal je osnovni namen kluba in njegovo delovanje, nato pa so prisotni mladinci izvolili prvo vodstvo kluba, čigar naloga bo, za dejavnost na tem področju vzbuditi najgloblje zanimanje med vsemi gojenci IKS »Iskra«.

Mladinski klub OZN IKS »Iskra« je že takoj ob svoji ustanovitvi sklenil izvesti vrsto določenih nalog in sicer: izvedel bo več zanimivih predavanj, razen tega pa se bo vsestransko povezal s podobnimi klubi v drugih krajih republike, ko pa bo njegovo delovanje že ustaljeno in trdno, bo klub nudil vsestransko pomoč pri ustanavljanju novih takšnih klubov na področju kranjskega okraja. Računati je, da bodo v klubu OZN mladinci in gojenci IKS našli še novo področje resnega dela in dovolj močnosti za poglobljanje svoje splošne izobrazbe, ki jim bo v življenju koristila pri opravljanju svojih družbeno političnih nalog.

-Jan-

Obisk poljske socialistične mladine

Naša mladinska organizacija zlasti v zadnjem času vsestransko poživlja svojo dejavnost tudi s poglobljanjem stikov in sodelovanja z mladinskimi organizacijami iz inozemstva. Tako je v ponedeljek, 3. oktobra, obiskala mladino tovarne »Iskra«, uradna delegacija poljske socialistične mladine, ki sta jo med svojim bivanjem v Sloveniji vodila člana predstva Centralnega komiteja Ljudske mladine Slovenije, Janez Marinšek in Janez Bogataj.

Uradno delegacijo poljske socialistične mladine je pred tovarno »Iskra« sprejel poleg predstavnikov tovarniškega komiteja LMS in drugih mladinskih organizacij na Gorenjskem, tudi predsednik Okrajnega komiteja LMS Kranj, Zdravko Krvina in jim zaželel dobrodošlico v Kranju.

Mladinci iz Ljudske republike Poljske so si z zanimanjem ogledali nekatere oddelke naše tovarne in se seznanili z njeno proizvodnjo. Zlasti še jih je zanimal ustroj in delo našega Izobraževalnega centra, saj so se v poznejših razgovorih s predstavniki naše mladine še posebno zanimali tudi za možnosti, ki so dane naši mladini za strokovno usposabljanje in izobraževanje.

Po ogledu tovarne in Izobraževalnega centra, so se tuji in domači mladinci porazgovorili o delavskem samoupravljanju, o sodelovanju mladine pri upravljanju, o mladinski dejavnosti in njenem splošnem udejstvovanju v javnem življenju in drugem. Podrobneje pa so se mladinci iz Poljske zanimali tudi za delo Klubov mladih proizvajalcev.

-Jan-

Zamenjava papirnatih bankovcev

S 30. 9. 1960 so prestali veljati stari papirnati bankovci za 50 din, ki nosijo datum 1. maj 1946. Te bankovce je možno zamenjati samo še do 31. decembra 1960 v Narodni banki, oziroma njenih podružnicah.

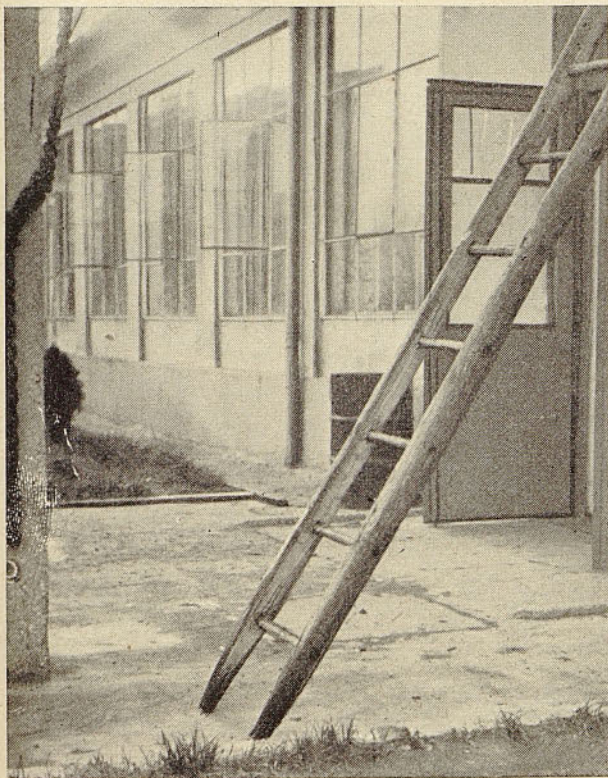

Univerza: oddelek za strojništvo 13, oddelek za elektrotehniko, š. tok 16, oddelek za elektrotehniko, j. tok 7, oddelek za tehn. fiziko 5, oddelek za kem. tehnologijo 3, medicinska fakulteta 2, filozofska fakulteta — ind. psiholog 1, ekonomska fakulteta 4, skupno torej 98 štipendistov.

Od zgoraj naštetih štipendistov bo določeno število diplomantov naše podjetje sprejelo in zaposlilo postopno v letih od 1961 do 1964, izpraznjena mesta dotedanjih štipendistov, pa bodo zasedli novi, ki bodo s podjetjem sklenili ustrezne pogodbe, seveda predvsem štipendisti tistih študijskih strok, po katerih se bo v tovarni tudi v prihodnje kazala največja potreba. Pogodbe, ki so jih štipendisti podpisali z našim podjetjem, zagotavljajo med drugim tudi postopno uvajanje štipendistov v naše podjetje, v njegovo organizacijo, tehnološki proces in tehnološke postopke, kajti smotrno bo zanje programirana in izvedena predpisana vsakoletna praksa pri nas, kar jim bo v marsičem omogočilo in olajšalo uspešen začetek in opravljanje del na njihovih bodočih delovnih mestih v našem podjetju. Seveda bo prav pri sestavljanju najbolj ustreznih praks teh štipendistov potrebno čim bolj tesno sodelovanje med našim Izobraževalnim centrom, ki bo imel pri tem pomembno vlogo in med posameznimi sektorji v podjetju.

Po sklepu delavskega sveta pa imajo naši štipendisti možnost v času študija dobiti poleg rednih mesečnih štipendij in v kolikor jim le-te ne zadoščajo za kritje njihovih življenjskih potreb, tudi brezobrestno posojilo s tem, da ga začnejo odplačevati po končanem študiju, ko se zaposlijo v tovarni. To je za štipendiste vsekakor nemajhna ugodnost, podjetje pa jih s te strani tudi bolje stimulira za to, da se potrudijo pri študiju in si tako naberejo čimveč znanja, s katerim bodo svoje delovne naloge pozneje v podjetju, lahko kvalitetneje opravljali v korist celotnega podjetja in delovnega kolektiva.

-B. N.-

Ne postavljajte lestve na tak način, ker ta lahko spodrsne in na ta način pride do težje nesreče.

ZANIMIVO

LETALIŠČE NA BRNIKIH

Znano je, da bo sedanje ljubljansko civilno letališče čez nekaj let preseljeno na novo letališče pri Brnikih blizu Kranja. Celotno letališče bo imelo površino 165 ha, dolgo bo 3 km, široko pa 550 m. Za pristajanje in vzletenje letal, bodo že prihodnjo pomlad začeli graditi 60 m široko betonsko stezo, ki je že trasirana, ostali del letališča pa bo travnat.

GRADNJA STANOVANJ V DRUGEM ČETRTLETJU 1960

Indeks, mesečni pregled gospodarske statistike FLRJ, objavlja v svoji septembrski številki podatke o graditvi stanovanj v II. četrtletju 1960. V tem obdobju je bilo zgrajeno v vsej državi v družbenem sektorju 8393 stanovanj (v Sloveniji 1570) s skupno 14.536 sobami (v Sloveniji 2786). Največ stanovanj je bilo enosobnih, medtem ko je bilo v Sloveniji zgrajenih največ dvosobnih, trisobnih ter posebnih sob. — Skupna površina vseh sob v dograjenih stanovanjih je znašala v vsej državi 388.623 kvadrat. metrov, od tega v Sloveniji 62.951 kvadrat. metrov, kar je manj kot na Hrvaškem in v Bosni, čeprav je število pridobljenih sob v Sloveniji večje.

JUNJA 1961 PROMET SKOZI LJUBELJSKI PREDOR

Po sklepu jugoslovansko-avstrijske tehnične komisije, bo izročen ljubeljski predor na avstrijsko-jugoslovanski meji v promet za cestna vozila sredi junija prihodnjega leta. Komisija računa, da bodo vsa dela v tem važnem predoru na poti med Tržičem in Celovcem končana do junija 1962. Ta predor skozi Karavanke je dolg 1600 m.

Stalna konferenca za varnost pri delu pri Republiškem svetu ZSZ za Slovenijo in organizirala z namenom, da bi kar najbolj izboljšali in zagotovili varnost pri delu in prometu

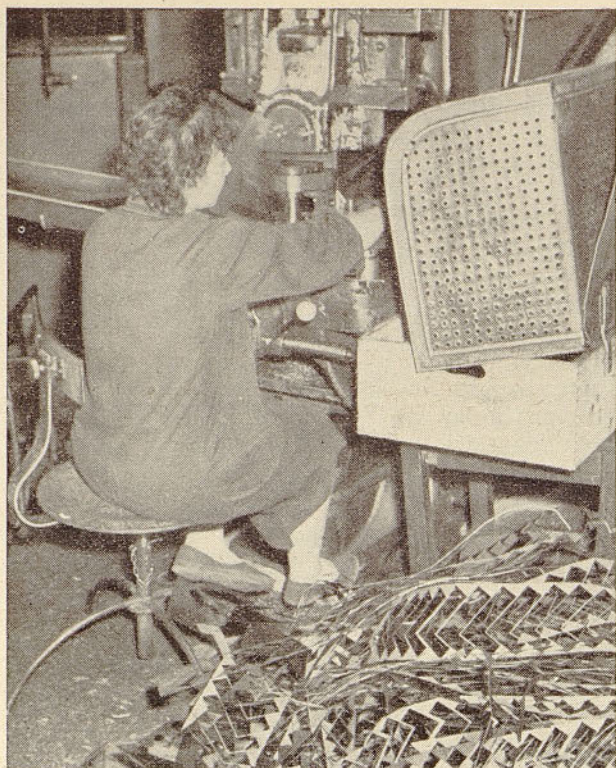
Teden varnosti

od 16. do 23. oktobra v vsej republiki Sloveniji. Število nesreč (ki sicer v primerjavi z naraščanjem števila zaposlenih ne narašča sorazmerno, kljub temu še vedno pomeni dokajšnje breme v izgubi našega narodnega dohodka) naj bi se v času tedna skrčilo obenem pa opozorilo vse predstojnike, da se v še večji meri ne le v tednu, temveč tudi kasneje kar najbolj sistematično dela na tem, da bo delo varno. To ni le enkratna naloga v tednu varnosti, temveč je treba še bolj resno obravnavati ta vprašanja ter na podlagi dosežanih izkušenj omejiti število nesreč pri delu, kakor tudi resnost poškodb.

V tem tednu varnosti naj sodelujejo vsi, saj bo le tako dosežen uspeh. Da bi odpravili nekatere pomanjkljivosti po naših oddelkih, opozarjamo nanje s posnetki na naslednjih straneh današnje številke.

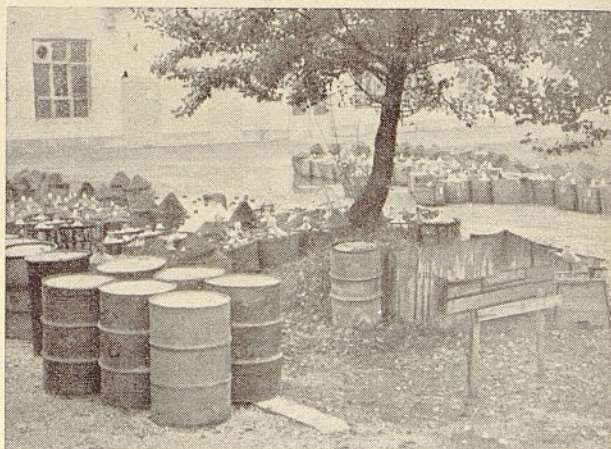
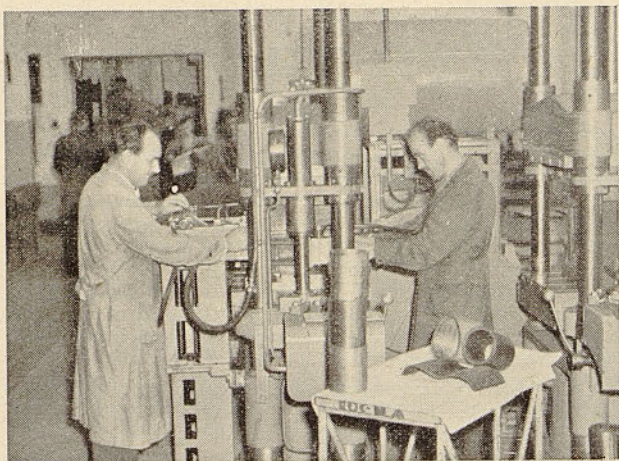

Naša HTZ za

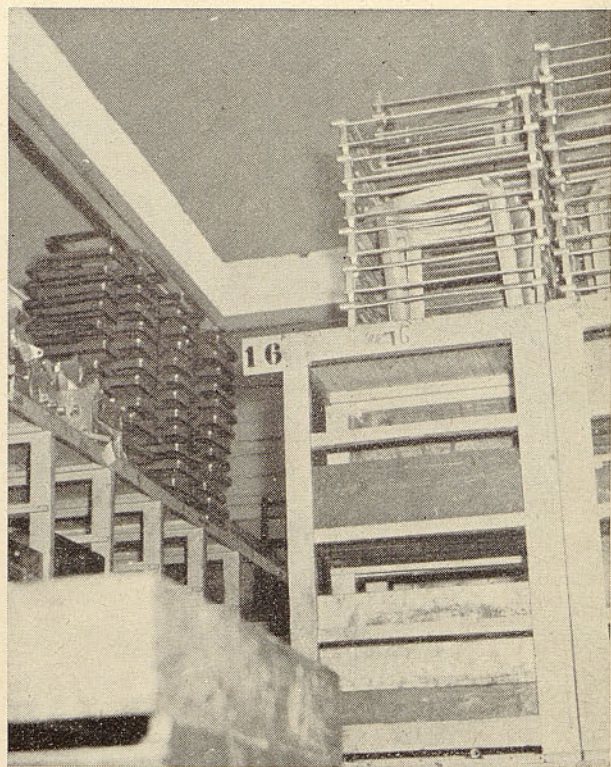

Delavka na stiskalnici, kjer izsekava trafo liste, ni ravno najboljše zaščitenja. Zrak se tu uporablja za odstranjevanje — izpihanje izsekanih kosov, ki letijo v zaboj na desni strani. Vendar pa je zračni curek usmerjen tako, da delavko pri delu ovira in ji piha v obraz. Pred seboj ima sicer prozorni ščitnik, vendar ta ni dobro nameščen tako, da močno niha in ne zadržuje dovolj zraka. Sicer pa tudi samo delovno mesto ni tako urejeno kot bi bilo potrebno!

Težko delo in slabi pogoji dela bodo pri krivljenju okrovov po novem postopku odpadli. Delo okrova, d'namedenjača je sedaj vršila livaarna. Po predhodnem segrevanju »plašča« v peči pri temperaturi v prostoru 300°C do 500°C, sta to delo opravljala dva delavca s pomočjo posebne priprave, v kateri sta kose krivila v zelo težkem delovnem okolju. Ta način dela bo odpadel, saj je tov. Franc Ahačič skonstruiral napravo in orodje, ki bo po dvakratnem prvem krivljenju kos dokončno zakrivila v mrzlem stanju. Slika prikazuje preizkus podajalnega mehanizma in orodja.

Do 31. decembra 1959 je bil rok od inšpekcije dela za ureditev skladišča kislin. Profili za stavbo so bili postavljeni že pred enim letom, vendar še do danes ni prepotrebne skladišča!

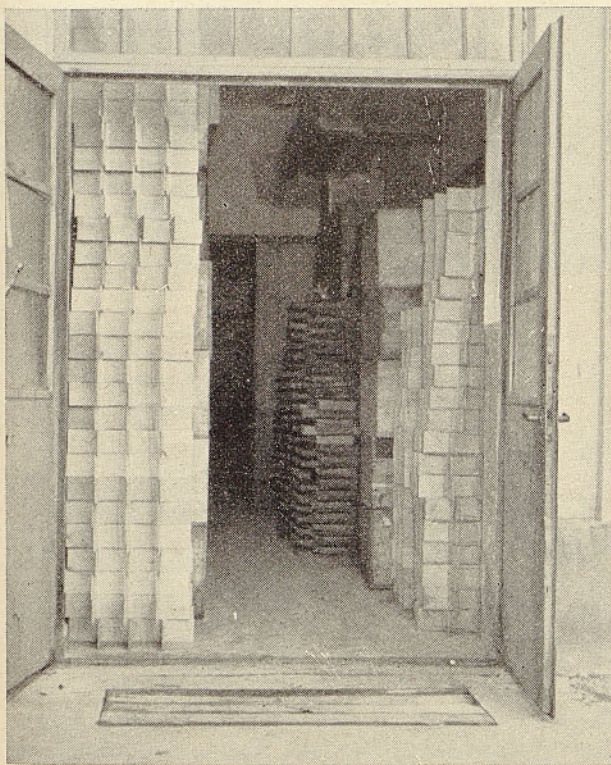
Nad regali v vmesnem skladišču I. delavnice se večkrat mora razne kose nalagati v višino, ker je pač pomanjkanje prostora. Kaj pa, če bo prišlo do zrušitve in nesreče?

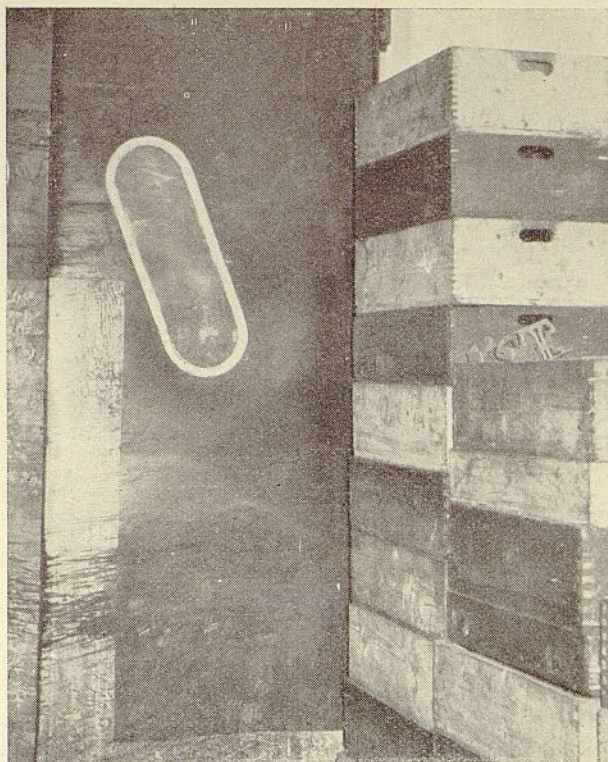
Teden varnosti

V glasilu Iskra št. 9, na strani 181 je prikazano čiščenje in ureditev okolice internata. Nedaleč stran pa je situacija povsem drugačna in zaželeno bi bilo, da bi se »smetišče« uredilo.

Hodnik pred varilnico naj bi bil prost, kajti pri eventualni nesreči vžiga jeklenke v varilnici je treba ukrepati – odnesti vžgano jeklenko na prosto – toda mimo zabojev – kako?

Dogaja se, da se nahaja material takoj za vrati tako, da vrat ni mogoče dovolj odpreti in se delavec zaleti vanje, ker jih zadržijo zaboji. Zato ne nalagajte zabojev na takem mestu, ker je nevarno in za material ne priporočljivo.

Na sliki vidimo zaboje na hodniku v produkcijo. Ker je tu vlažno, je dana možnost za rjavenje kosov. Kosi so iz skladišča 50. Menda prizadetim ni vseeno, če hkrati s tem ogrožajo varnost in tudi povzročajo škodo na materialu.

Nov stroj, ki pride v obratovanje, je večkrat pomanjkljivo zaščiteno ali pa zaščitna naprava, ki dodatno sodi k stroju, ni bila posebej naročena, morda zaradi tega, ker je predraga, nepotrebna, itd., ni nameščena. V takem primeru je za varnost poskrbljeno doma. Slika prikazuje kopirno stružnico z doma izdelanim ščitnikom. Izdelava takšnega ščitnika je preprosta reč, zato naj bi pri nas ne bilo stroja, ki ščitnika ne bi imel!

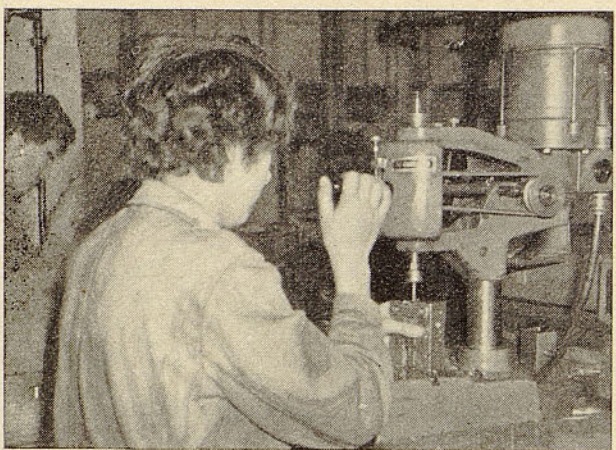

Isto delo z istim številom vrtljajev na vseh navijalnih strojih, pa vendar je samo ena, ki nosi očala, da o zaščitnih mrežicah ne govorimo.

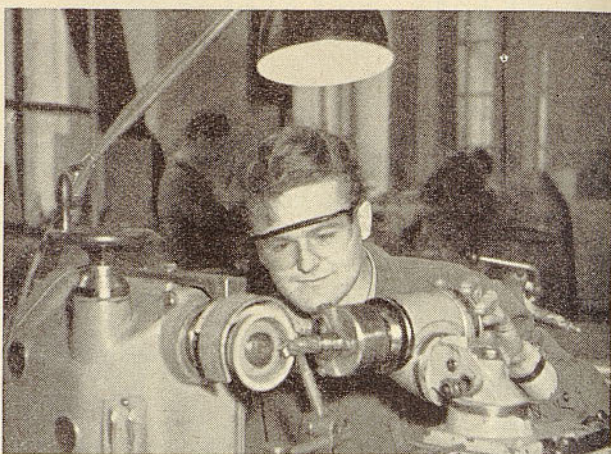

...in pri sosedih v glavni montaži — še ene ni, ki bi jih nosila. Kje so? Ali je morda izgled — lepota pri nošnji očal in mrežic okrnjena?

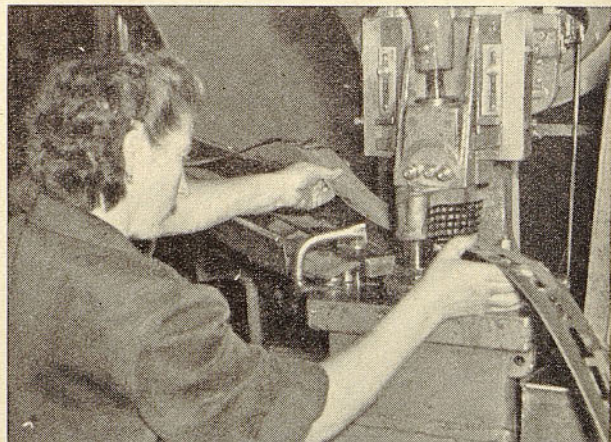

Presodite sami, če tale zaščitna mrežica, ki čepi delavki na vrhu las, služi svojemu namenu — ali je pa samo zato, ker to stoji v pravilniku HTZ.

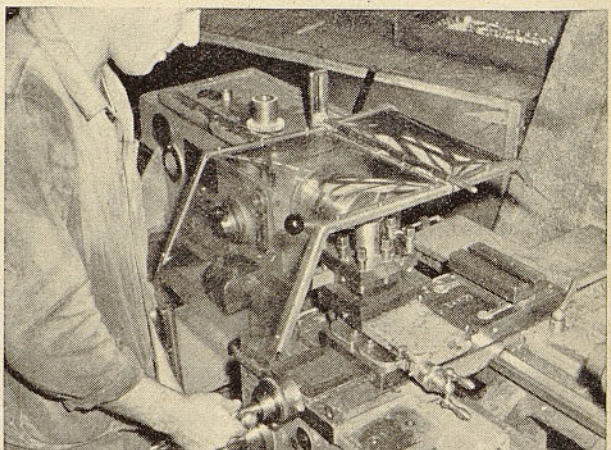
Nošnja zaščitnih očal naj prepreči eventualnim drobcem vstop v oči. Takšna očala prav gotovo služijo svojemu namenu in ne utrujajo oči. Pa vendar smo jih pri vseh brusilnicah v strojni orodjarni dobili v omaricah, namesto tam, kamor spadajo.

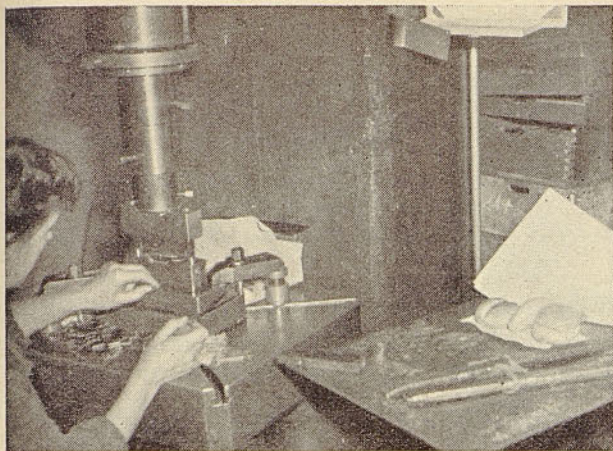
Orodje je sicer zaščiteno, kje pa so rokavice, ki naj preprečujejo urez?

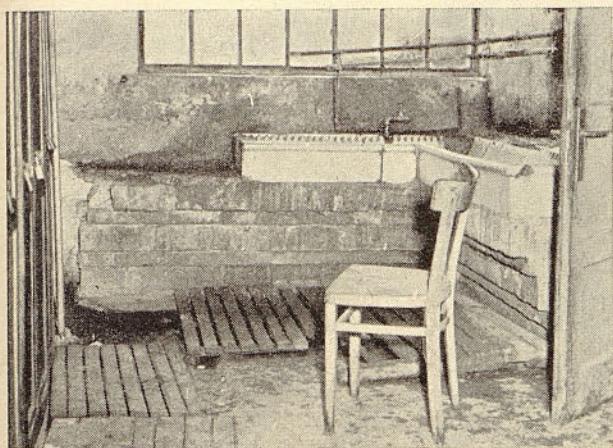
Na vretenskih struznicah v I. delavnici so si sami napravili zaščitni okrov, ki zadržuje oz. preprečuje odletavanje ostružkov delaveu, ki na tem mestu dela. Zaželeno je, da bi tudi v ostalih oddelkih izdelali podobne naprave.

Ne vem, če je tu mesto zanje (za žemlje, ki so na mestni mizi)? Sicer pa, kam naj jih dene, ko ji prinesejo malico.

V livarni in razvojni skupini (bivši selen) bi radi prišli do boljših sanitarnih prostorov.

Ko bo Obratna ambulanta renovirana, bo marsikatera neveščnost odpadla, tako z ene kot z druge strani.

Uvedba obvestila in naloga

Da bi odpravili nekaj pomanjkljivosti na področju varnosti pri delu, je organizacijski oddelek s sodelovanjem HTZ oddelka uvedel obveščanje in izdajanje nalog. Ko bo varnostni tehnik ugotovil pomanjkljivosti oziroma opuščanje varnosti v nekem oddelku, bo obvestil odgovornega vodjo organizacijske enote in mu dal nalog za odpravo ugotovljene pomanjkljivosti. Vodja odgovarjajoče organizacijske enote (oddelka, delavnice) podpiše, da je nalog vzel na znanje, nato prejme en izvod obvestila, drugi izvod je odgovorni vodja dolžan odpraviti pomanjkljivost oz. uvesti predpisane varnostne in zaščitne ukrepe do roka, ki je označen na nalogu.

Odprava te pomanjkljivosti bo kontrolirana. V primeru, da nalog ni bil izvršen, oz., da niso bili v celoti izvedeni zahtevani ukrepi, bo varnostni tehnik obvestil najprej svojega nadrejenega, nato pa še šefa, nadrejenega tistemu, od katerega je nalog podpisan.

Obratne nesreče

Matija ŽERDIN, pleskar je 5. avgusta t. l. pleskal v kovačnici. Predolgo lestev je postavil pod nepravilnim kotom, pa mu je spodrsnila in se je udaril na kost leve noge. Vzrok — nepravilno postavljena lestev. Izgubljenih 21 delovnih dni.

Marija ZUPAN je med sezono pomagala v Počitniškem domu v Ankaranu. 18. avgusta je nesla 5 litrov mleka in kruh ter ni videla v kuhinji na tleh zaboja, v katerega se je zadela in si poškodovala koleno desne noge. Vzrok — neprevidnost pri prenašanju. Izgubljenih 24 delovnih dni.

Janez BOŽIČ, razdelilec, je 23. avgusta dvignil 50 kg težko vez železa v skladišču kovin. Pri tem ga je močno zabolelo v križu. Izgubljenih 8 delovnih dni.

Janez TADINA, priučen strugar, se je 1. septembra pri spuščanju zaščitnega okrova proti odletavanju ostružkov na revolverski stružnici, dotaknil čeljusti amerikanke in si poškodoval levi kazalec. — Vzrok, ker je med obratovanjem stroja zaprl zaščitni pokrov. Izgubljenih 11 delovnih dni.

Jože FARIČ, urejevalec. 8. septembra se je urezal v zastje desne roke, ker mu je pri naravnavanju stružnega noža spodrsnila cev. Vzrok — cev je spodrsnila verjetno zaradi olja, ki se ga tu uporablja kot hladilno sredstvo. Izgubljenih 5 delovnih dni.

Franc SIMNOVEC, delavec. 7. septembra mu je spodletelo strgalo v palec leve roke, ker je z levico držal kos, z desnico pa strgalo, s katerim je razizgjeval tokovno navitje. Izgubljeni 3 delovni dnevi.

Peter ZUPAN je 6. septembra iz zabojev nakladal v mrežaste košare pokrove priključne plošče za števec, ki so drug v drugem in od štancanja ostri. Ko je tako prekladal kose, se je ob ostri rob urezal v mezinec, kar se mu je ognjilo. Vzrok — ni takoj iskal pomoči v Industrijski ambulanti. Izgubljeni 4 delovni dnevi.

Ker je v zadnjem času mnogo poškodb pri vstopanju in izstopanju v avtobuse, zato bodite previdni in se ne oprijemajte za okvirje vrat ali za šarnirje.

Avtomobilisti ne izseljajte prednosti pred kolesarji pri odhodu izpred in v tovarno, saj ima kolesar kot pešec iste pravice na cesti kot vi!

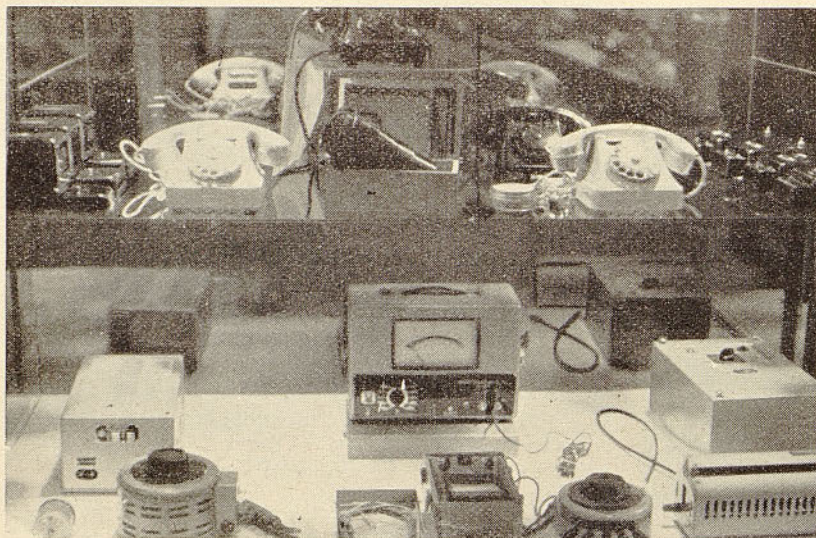
Kolesarji, pregledjte svoja vozila, ker s tem zavarujete sebe!

Ako že pride do nesreče, se vedno javite čimprej v oddelku HTZ za prijavo nesreče.

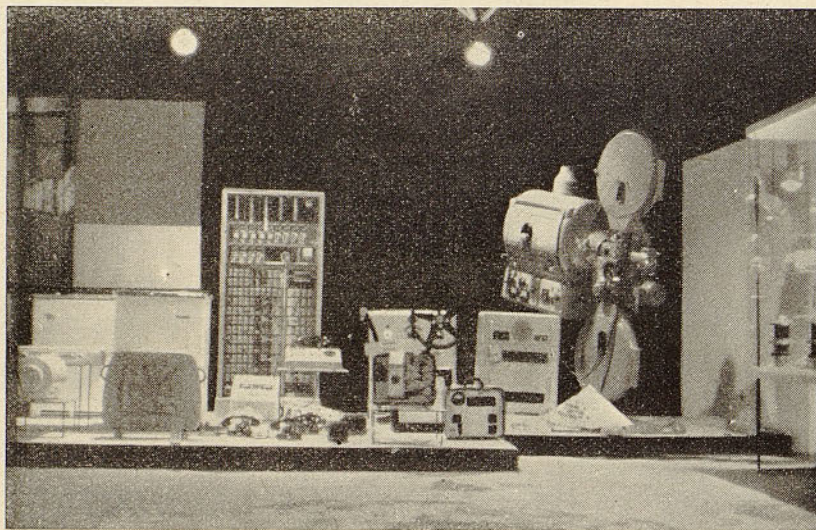

Pogled na razstavišni prostor v Izmiru

Dva posnetka z razstavnega prostora »Iskre«

Foto: Davorin Savnik

Vtisi z izmir

Izmirski sejem je nedvomno ena največjih gospodarskih prireditev Bližnjega Vzhoda. Polmilijonsko mesto ob Egejskem morju, z velikim pristaniščem in živahnim prometom, mu daje prav svojevrstno obeležje. Po svojem obsegu in številu udeležencev prav nič ne zaostaja za zagrebškim velesejmom, po številu obiskovalcev pa ga prav gotovo prekaša.

Razstavni paviljoni posameznih držav so razvrščeni po obsežnem parku, med košatimi palmami, ribniki in bazeni, restavracijami in zabavišči.

Ko dnevna pripeka malo odneha, se ob šestih popoldne odpro številni dohodi na sejem; pisana množica obiskovalcev vseh starosti se potem pretaka od stojnice do stojnice, med prav orientalsko barvitimi paviljoni, z neonskimi napisi vseh odtenkov in razkošno razsvetljenim parkom. Seveda se od te množice obiskovalcev le strokovnjaki izrečno zanimajo za posamezne eksponate. Večina ljudi pa hodi, gleda, se zabava, utrujeni pa sedijo v parku do polnoči, ko se razstavišče zapre.

Od vseh držav so najlepše uredili svoj paviljon Angleži. Skrbno pripravljen program, logična in funkcionalna razvrstitev stojnic in zelo lepa enotna likovna obdelava razstave! — Američani so v glavnem pokazali to, kar je bilo lani v Zagrebu. Letalo X-15 je bila atrakcija tudi v Turčiji. Madžarska in Poljska sta imeli lepo urejeni razstavi, kot smo ju vajeni videti tudi na zagrebškem sejmu; manj Romuni, Bolgari in

sknega sejma

Grki, popolnoma pa so razočarali Japonci, ki bi lahko služili za vzgled, kako se razstav ne pripravljaja. Rusi niso pokazali nič novega, v glavnem velike fotografije, grafikone in predmete za široko potrošnjo.

Jugoslavija je na izmirskem sejmu sodelovala s kolektivno izložbo podjetij strojne, elektro, motorne in kemične stroke. Skupni paviljon je organizirala in uredila Zvezna zunanje trgovinska zbornica po enotnem konceptu in aranžmaju.

Če se ozremo na izložbe drugih sodelujočih držav, ki so z barvito in razgibano ureditvijo svojih paviljonov nedvomno zadele okus obiskovalcev izmirskega sejma, potem se nam jugoslovanska razstava v svoji črno beli, čeprav elegantni koncepciji, zdi le malo preveč resna, če ne mrtva.

Seveda je organizator naše kolektivne razstave, ki je moral vskladiti aranžma tako različnih eksponatov in zadovoljiti zahteve tolikih podjetij, naletel na razne težave, vendar bi mu nedvomno vsako podjetje z veseljem pomagalo s svojimi sejmskimi rekviziti in sugestijami in mu ne bi bilo potrebno postaviti telefone in števec kar v pesek, kot je to napravil z »Iskrinimi« izdelki. To pa vsekakor jemlje ceno in ugled takim izdelkom, kakršni so naši, saj je »Iskra« v Turčiji postala pojem jugoslovanske kvalitete in je prav tako znana, kot Siemens, Ericson ali Ganz.

Davorin Savnik

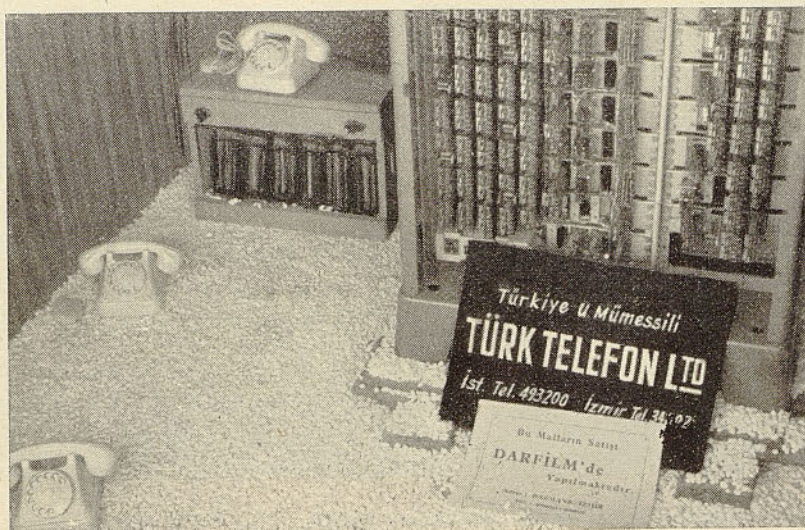

Vhod v jugoslovanski paviljon

Foto: Davorin Savnik

Naši izdelki v izložbenih oknih »Iskrinega« zastopnika v Turčiji

Nekaj iveri iz delovnega razmerja

Kako vplivajo na veljavnost odpovedi delovnega razmerja, ki jo da gospodarska organizacija, okoliščine, navedene v členu 330 Zakona o delovnem razmerju?

Po odločbi člena 330 Zakona o delovnem razmerju ni mogoče odpovedati:

1. med tem, ko je bolan, na bolezenskem dopustu, okrevanju ali letnem dopustu;

2. nosečnici in materi z otrokom do 8 mesecev starosti;

3. med tem, ko je na orožnih vajah ali pri vojakih, da dosluži vojaški rok do 3 mesecev;

4. dokler mu traja mandat člana upravnega odbora ali delavskega sveta;

5. dokler mu traja mandat odbornika ali ljudskega poslanca v zboru proizvajalcev;

6. dokler je na strokovnem izpopolnjevanju ali specializaciji;

7. med tem, ko je odstranjen z dela ali ko teče proti njemu disciplinski postopek;

8. med tem ko dela na mladinski delovni akciji.

Po tem določili je mogoče odpovedati le, če navedene okoliščine v času, ko se delavcu odpove, že obstojajo. Če pa te okoliščine nastopijo šele po dnevu dane odpovedi, oziroma v času, ko že teče odpovedni rok, ne vplivajo na veljavnost odpovedi in ostane odpoved v veljavi. Delovno razmerje v takih primerih preneha redno s potekom odpovednega roka, razen v primeru vstopka na orožne vaje, ki zaustavi tek odpovednega roka do vrnitve delavca z orožnih vaj. V tem primeru

delovno razmerje ne more prenehati pred potekom 14 dni od njegove vrnitve z orožnih vaj.

Ako se po vročitvi odpovedi in pred iztekom odpovednega roka ugotovi, da je bila žena noseča že pred dano odpovedjo, se smatra, da ji je bila odpoved dana v nasprotju z določbo člena 330 Zakona o delovnem razmerju in taka odpoved nima pravne veljavnosti.

Ali je upravičena razen direktorja podjetja tudi druga pooblaščen oseba izrekat denarno kazen do 5 odstotkov enomesečnega dohodka za en mesec?

Po določili 282. člena ZDR je le direktor oziroma šef samostojnega obrata upravičen izrekat tudi denarno kazen do 5 odstotkov od enomesečnega osebnega dohodka za en mesec, ne pa druga pooblaščen oseba, ki je sicer s pravili oziroma s pravilnikom gospodarske organizacije pooblaščen za izrekanje disciplinske kazni opomina, ukora ter strogega javnega ukora.

Le v odsotnosti direktorja podjetja oziroma šefa samostojnega obrata more navedeno denarno kazen izrekat njihov zastopnik.

HIŠNIK IN NJEGOVE PRAVICE IZ DELOVNEGA RAZMERJA?

Kako se uredi delovni čas hišnika?

Po zakonu o hišnikih (Uradni list LRS, št. 38/59) se morajo delovne obveznosti hišnika v rednem delovnem razmerju tako določiti, da v povprečju enega meseca ne traja delo več kot 8 ur dnevno. Kadar je hišniku določen delovni čas tako, da dela nepretrgoma osem ur, je upravičen tudi do polurnega odmora med delom, ako pa

ima deljen delovni čas, pa prekinitve dela ne sme biti krajša kot eno uro. Na nedeljo in na državni praznik je hišnik, ki je v rednem delovnem razmerju, upravičen do celodnevne počitka. Kljub temu mora tudi na te dni opraviti zaradi nujnosti tista hišna dela, ki so določena z delovno pogodbo.

Ali je hišnik upravičen samovoljno zapustiti delo z učinkom kot da mu je delodajalec odpovedal delovno razmerje?

Zakon o hišnikih predvideva tak primer in določa, da velja kot da je delodajalec hišniku odpovedal delovno razmerje:

a) če je hišnik zapustil delo zato, ker mu delodajalec do petnajstega v mesecu ni izplačal plače za prejšnji mesec;

b) če mu je kljub opozorilu kratil pravico do plače za nadurno ali nočno delo ali pravico do nadomestil, do premije in do ustrezne delovne obleke (člen 17 Zakona o hišnikih) oziroma pravice do delovnega časa, odmora, počitkov in dopustov, kot so določeni v členu 21., 22. in 23. cit. zakona in v delovni pogodbi.

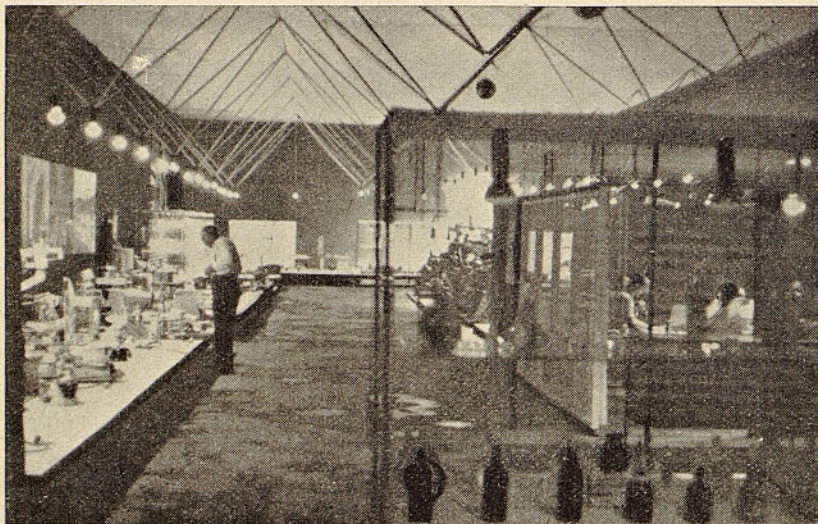
Brezžični prenos električne energije

Ze mnogi strokovnjaki pred več leti, in prvi med njimi naš rojak Nikola Tesla, so se bavili s tem problemom, katerega so sedaj tako razvili, da je v resnici že možen prenos električne energije na daljavo brezžično. — Iz revije »Telefonska praksa« (zvezek 16 od 15. avgusta 1960) smo namreč zvedeli, da ameriška tovarna »Raytheon Company«, v kraju Waltham, Massachusetts, že izdeluje posebne elektronke, nazvane »amplitrone«, ki so prirejene za visokofrekvenčne mikrovalove za visoke stopnje moči, ki omogočajo prenos energije.

Mikrovalovi so namreč poznani kot zelo kratki radijski valovi, ki jih moremo pošiljati v zelo tankih, kot svinčnik debelih, usmerjenih snopih. Podatki sicer še ne navajajo, za kakšne napetosti, moči in razdalje gre, vendar navajajo sporočila, da je možno skoraj vso energijo, dovodeno amplitronu iz običajnega jakotokega omrežja pretvoriti direktno v mikrovalovno energijo in da je pri tem izkoristek za prenos 80 odstotkov, ostalo pa so toplotne izgube elektronke.

Seveda pa strokovnjaki označene tovarne še nadaljujejo z razvojem novega hladilnega sistema amplitronov in upajo, da bo imel novi hladilni sistem kar desetkrat večji izkoristek kot dosedanji. Trdijo, da bodo mogli, če jim bo uspel ta novi hladilni sistem, v bodoče prenašati kar dvajsetkrat do stokrat večje moči kot do sedaj.

inju

Se en posnetek iz notranjosti paviljona v Izmiru

Foto: Davorin Savnik

Igor Slavec

Z izleta skozi Kočevski Rog

(Nadaljevanje in konec)

Izletniki pred gradom v Ribnici

Foto: I. Slavec

V bivšem Sokolskem domu, sedaj Šeškovem domu, je bil od 1. do 3. oktobra 1943 Zgodovinski zbor slovenskega naroda v Kočevju. In takrat je tovariš France Becele, najstarejši slovenski narodni poslanec, izrekel tele čudovite besede:

»Prišel je čas, ko se ne vpraša, ali si star, ali si mlad, marveč ali ljubiš našo slovensko grudo... Napočili so veliki dnevi. Od očeta in

sina, iz rodu v rod, bo živel spomin na sedanjo borbo. Bodoči rodovi nam bodo zavidali, da je izbrala usoda prav nas, da vzdržimo tako hude preskušnje, da se rešimo okupatorjev, da izgradimo našo slovensko domovino, v kateri se bo kmet veselil svojega klasja, delavec pa dela svojih rok.«

Torej pred tem domom, ki je bil že v stari Jugoslaviji simbol borbe proti nemškemu vplivu in nemškutarstvu, ki na kočevskem ni dal Slovencem dihati, posebno pa ne naprednim Slovencem, pred tem domom smo se ustavili in podpredsednik ObLO Kočevje, tov. Šobar nam je orisal družbeno, politično in gospodarsko življenje Kočevja, od naselitve prvih Nemcev na kočevskem, prek predaprilske Jugoslavije, NOB, do današnjih dni.

Prvi nemški kolonisti so na to kočevsko zemljo prišli v 14. stoletju in so se kot nemška rak-rana na slovenskem telesu obdržali cela stoletja. V 6 stoletjih njihovega bivanja so na kočevskem prevzeli vso politično in gospodarsko oblast in so bili »šiba božja« do njihove izselitve. Napad na staro Jugoslavijo so Kočevjarji (pri tem mislimo kočevske Nemce) pričakali kot peta kolona. Za sprejem Nemcev so se pripravljali vsi: doma in v organizacijah, stari in mladi. Pripravili so poseben spisec Slovencev, s katerimi, bi po prihodu nemškega okupatorja, temeljito obračunali; menda so imeli v neki kleti že

Turjaški grad z odprtino, skozi katero so partizanske brigade vdrle vanj

V zadnji številki revije ISKRA, ko smo priobčili prvi del tega sestavka, se nam je vrnila neljuba napaka in smo pod fotografijo Ribnice napisali: Motiv iz Kočevja, kar prosimo popravite in napišite: Motiv iz Ribnice

postavljene vislice v ta namen. Ko pa so Kočevsko zasedli Italijani, so se odločili za izselitev v »tisočletni rajh«. Nemške oblasti so jih naselile v okolice in mesta: Litija, Krško, Brežice in Šmarje pri Jelšah, torej kraje, odkoder so preselili naše rojake v Šlezijo in kdo ve še kam. Na ta način so Kočevjarji prostovoljno zapustili zemljo, kjer so prebivali pol

Ena izmed barak v Bazi 20

tisočletja. In zlom nacistične Nemčije jih je odnesel s slovenske zemlje.

Do konca decembra 1941 so se izselili zadnji Kočevjarji. Tedaj je zaradi redke naseljenosti vasi, postala kočevska izredno ugodno oporišče naglo naraščajočega partizanstva. Tudi Kočevski Rog je imel veliko prednosti pred ostalimi slovenskimi predeli, bil je poraščen s skoraj nedostopnimi gozdovi, toda po partizanskih potih vendarle povezan z vsemi slovenskimi kraji. Tu je bila ustanovljena 16. julija 1942 »Prva slovenska proletarska brigada Toneta Tomšiča«. Jedro te brigade je bil »I. prole-

Narodni
heroj
Mirko
Bračič

tarski bataljon Toneta Tomšiča«, čigar komandant je bil Stane Semič-Daki. Ta brigada je bila maščevalna pest slovenskega naroda, ki je vse do osvoboditve neusmiljeno trla fašiste in domače izdajalce.

Pred osemnajstimi leti, prav te dni, od julija do novembra 1942, je trajala slovita Roška ofenziva, v kateri je sodelovalo okoli 120.000 italijanskih vojakov, in ki je prinesla grozovito pustošenje, ubijanje in izsiljevanje prebivalstva teh krajev in požiganje vasi. Namen pa, uničiti glavnino slovenskega partizanstva, se jim ni posrečil. Po najtežjem 1942. letu je prišlo leto zmag 1943: Narodnoosvobodilna vojska je zmagala v bojih v Jelenovem žlebu, kjer je bil uničen bataljon italijanske divizije »Macerata«, zavzela utrjeno vas Grčarice in pa grad Turjak. To leto je kapitulirala tudi fašistična Italija. Kot že rečeno, je bil v istem letu v Ko-

Levo:
Pred Trubarjevim spomenikom
v Rašici

Foto: Franc Pečenik

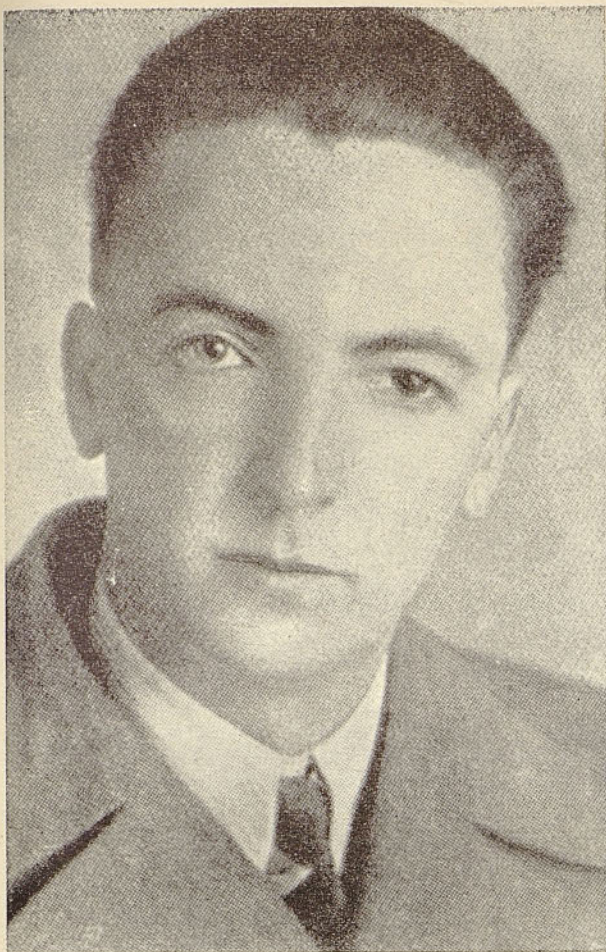

Desno:

Tov. Šobar, tajnik
ObLO Kočevje pred znamenitim
spomenikom iz NOV v Kočevju

Foto: I. Slavec

Narodni heroj prof. Jože Šeško

čevju prvi zbor odposlancev slovenskega naroda in v Jajcu II. zasedanje AVNOJ, ko so položili temelje Novi Jugoslaviji.

Italijanskega okupatorja je zamenjal nemški. Boji so se nadaljevali. Kočevski Rog je postal kraj, kjer so si pridobili ranjeni borci spet svoje zdravje v bolnicah, kraj, kjer je bil do konca vojne glavni štab NOV in partizanskih odredov Slovenije, CK, KPS in IO OF.

Kočevska je dala svoj delež za osvoboditev vse slovenske in jugoslovanske zemlje izpod okupatorja. Od okupacije do osvoboditve je bilo med prebivalstvom Kočevske 2.198 žrtev, ali 10 odstotkov vsega tamkajšnjega prebivalstva. Požganih ali uničenih je bilo 9.023 stanovanjskih zgradb in 4847 ostalih gospodarskih poslopij in javnih zgradb. Naj navedem samo nekaj grozljivih podatkov, ki sem jih uspel dobiti: V času roške ofenzive so Italijani izvedli strašno čistko na Medvedjeku. V teh dneh so razen vasi Podplanina in Potok, popolnoma uničili vseh 14 vasic, da ni razen nekaj cerkvic in znamenj ostalo prav nič celega. Vse ljudi od dojenčka do starca pa so odgnali. Ogromno fantov in mož so postrelili.

Ena teh vasic so Žurge, ki so šteje 96 ljudi. Na Rabu so pomrli vsi moški... Papeži so imeli 63

prebivalcev. Nazaj jih ni bilo nad polovico. In to niso bili osamljeni primeri, temveč splošen pojav.

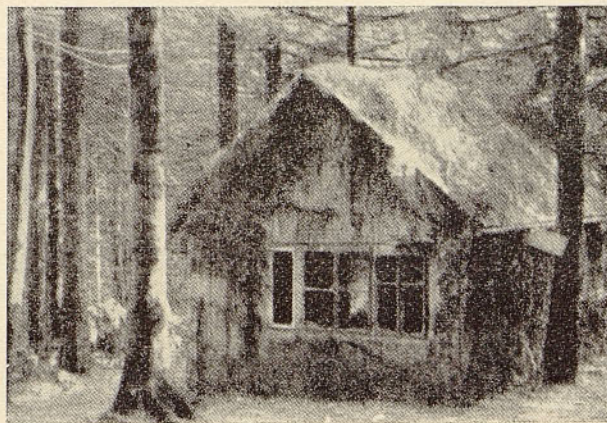
Kočevska se ponaša tudi s številnimi narodnimi heroji, to so: Jože Boldan-Silni, Mirko Bračič, Andrej Cetinski-Lev, Anton Marincelj-Janko, Evgen Matejka-Pemc, Ivan Omerza-Johan, Jože Ožbolt-Stanko, Dušan Remih-Duško, Jože Šeško in Majda Šilc.

Po vojni se je Kočevje znašlo v težkem gospodarskem položaju, saj so morali z delom začeti prav od temeljev. V teh petnajstih letih pa je ta del naše domovine napravil že lep napredek, in industrija, gozdarstvo in posebej rudnik Kočevje, prinašajo prebivalstvu zaslužek, občinam pa prepotrebna denarna sredstva. Še marsikaj je potrebno napraviti, in mi želimo in upamo, da bo pridnim prebivalcem tega svojevrstnega predela naše zemlje v kratkem uspelo prebroditi vse trenutne težave in še krepkeje zakoračiti na poti napredka za srečo delovnih ljudi.

Ogledali smo si nato Šeškov dom in muzej NOB, ki je zelo skrbno urejen in čuvan, ki nam je tiho in nemo govoril o najtežjih dneh slovenskega naroda, o neprecenljivem pogumu in nesebičnem žrtvovanju.

Po kosilu pa so nas avtobusi odpeljali v Kočevski Rog, zgodovinski kraj zgodovinskih dogodkov. Avtomobil občine in oba tovariša iz Kočevja, je vodil našo kolono avtobusov, in otroci so zvedavo gledali za nami to nedeljsko popoldne, ko smo se po gozdni cesti dvigali proti vrhu. Izginili smo zadnjim hišam in prepustili smo se za nekaj ur nepreglednemu in neprehodnemu gozdu, ki se je razprostiral na obeh straneh ceste v nedogled.

Gozd, gozd in še gozd in še gozd brez prekinitve, le na prelazu smo se na večji jasi ustavili, da nam je tov. Šobar povedal o prvih partizanskih bojih na Rogu, in že smo nadaljevali pot, da si ogledamo eno izmed številnih bolnic v tem pragozdu. Dvajset minut od ceste, ki je v času partizanskih bojev tudi ni bilo, smo po gozdni poti in kasneje po stezi prišli v bolnico (ime pa sem, žal, že pozabil — kršnih je tu nešteto. Bolnica je imela tako bolniške barake, kuhinjo, barako za posadko, strežno osebje, kot tudi operacijsko barako s poznano partizansko

Bolnišnica v Kočevskem Rogu

Kočevski
medved,
strah
in trepet
»jagrov«
iz »Iskre«
ki pa ga
na srečo
nismo
srečali!

operacijsko mizo. Kot v drugih bolnicah so tudi sem ranjence vodili z zavezanimi očmi, in so tako uspeli ohraniti bolnico nezapaženo ves čas NOB. Zaradi tajnosti bolnice, so svoje mrtvece pokopavali v nekaj minut oddaljeni drugi dolinici, kjer je sedaj lepo urejeno pokopališče. Ne pokopališča, ne bolnice niso nikoli našli okupatorji na svojih hajkah in ofenzivah skozi ROG.

Prav posebno, veličastno doživetje pa je bil naš obisk v Bazi 20, celi vasi barak, kjer je bilo v času NOB vodstvo vsega našega osvobodilnega boja. V Jelendol(?) z nekaj svetlih, prostornih in čistih barak sredi najgostejšega drevja, v mali dolinici, kani izmed barak je delal pok. narodni heroj Boris

Kidrič, pa Viktor Avbelj, spet IO OF, CK KPS... Tu še sedaj stoji konferenčna baraka in tudi prostor za mitinge in plesišče. Že takrat se mi je porodila misel, da bi lahko napravili prav tu dobro srežiran Partizanski miting, ali Tovariško srečanje s programom, seveda z dovoljenjem pristojnih organov ZB.,

Po štirih urah našega bivanja v Rogu, smo se odpravili v Dolenjske Toplice, kjer smo se malo najedli, v topli vodi povaljali, plavali in se kopali, ter se poslovili od prijaznih tovarišev iz Kočevja, ter se preko Otočča vrnili točno ob napovedanem času, dobre volje, vendar do bistva presunjeni, spet v Kranj.

Na tem mestu se zahvaljujem prav vsem udeležencem za discipliniranost in dobro voljo, da smo lahko izvedli po programu ta naš izlet na kočevsko in Kočevski Rog, šoferjem za nemoteno vožnjo, posebna zahvala gre tov. Francu Matohu, tajniku turističnega društva v Ribnici, tov. Sobarju in prijatelju iz Kočevja ter našemu Stanetu Zakotniku, ki je s svojim živim pripovedovanjem nedavnih dogodkov s teh krajev, z dni bojev za naš narodni obstoj, lepo dopolnjeval izvajanja prej naštetih tovarišev. In ne nazadnje se zahvalim komisiji za izlete pri IO naše sindikalne podružnice za organizacijo tega izleta.

Pred kratkim mu je bila na posebni svečani seji podeljena spominska plaketa. Na njej je pisalo:

»Simpatizerju organizacije, ljubitelju in poznavalcu lepote domovine, BENU DEŽ-MANU za častno članstvo pri Počitniški zvezi Jugoslavije – družina Iskra, Kranj, 20. decembra 1959.«

Tri leta je že od tega, kar je prišel med nas. Mladi, neizkušeni in objestni smo nehote klonili vplivu njegove trezne, izkušene in preudarne besede, polne topline in čuta za naša mladostna stremljenja. Vajeti, s katerimi je brzdal našo mladostno neugnanost, so nas vedno pravilno usmerjale. Včasih smo se hudovali nanj, češ, zakaj po njegovem, nazadnje pa smo bili vedno hvaležni.

Vključil se je v družino v tistem kritičnem času, ko smo iskali v Počitniški zvezi novih poti. Ne smemo biti skromni in priznajmo, da smo prav v Iskri, kot na marsikaterem, tudi na področju izletništva igrali tedaj pionirsko vlogo. Zato ne smemo prezreti ljudi, ki so dali temelje temu koristnemu izživljanju v prostem času. Komisija za izlete pri IO Sindikata je opravila svoje. Izleti, ki jih je organizirala, so bili zanimivi in obiskani. Toda ne moremo jih primerjati s

Simpatizerju organizacije

spontanim navdušenjem, temperamentnostjo in mladostno pristnostjo izletov Počitniške zveze.

Na izletih Sindikata se da od starejših marsikaj pametnega in koristnega naučiti, toda mlademu človeku našega časa je bilo potrebno včasih nekaj njegovega. Hotel je svoje okolje – svoje vrstnike na izletu. Hotel je, da bi mu se nihče ne posmeoval, če je pri ogledu znamenitosti nekoga kraja vprašal za stvar iz zgodovine ali zemljepisa, ki jo je v osnovni šoli hote ali nehote »preslišal«; ko je po taktih Andrejeve harmonike »besnel« v ritmu žrock and rolla«, ne da bi venomer poslušal. »Joj, kakšna je današnja mladina! V naših časih...«; ko je nekje na zadnjem sedežu avtobusa šepetal dekletu o svojih srčnih težavah in pri tem pozabil na »obvezen« uvod o luni, zvezdah, rožicah, ptičkih itd., ne da bi se starejši pri tem spogledovali; ko ni bilo zraven Pepeta Pijavke, ki bi vpil: »Še en liter!« temveč je slišal le: »Kokto, prosim!« itd., itd. Hotel se je vračati domov pijan, ne maliganov, temveč nepozabnih doživetij, vtisov in ljubezni. Da tudi ljubezni. Vsak čas to zahteva – vsak čas na svoj način.

Taki smo mladi in zdi se mi, da nismo nič manj »pokvarjeni« kot naši očetje in matere v »tistih časih«. Toda tega ne razume ali pa noče razumeti vsak. Tak je nam tuj, ni vreden naše pozornosti, ljubezni in spoštovanja. Malo pa je takih, ki nas razumejo in najdejo vedno kompromisno rešitev za odnose med sedanjim in preteklim časom. Malo sem zašel. Hotel sem napisati nekaj o njem in o organizaciji, ker pa sta tako tesno povezana, ne moremo govoriti o enem, ne da bi omenil drugo. No, tole naj še povem:

Osnovna naloga Počitniške zveze so potovanja, pohodi, letovanja... Toda tega žep ne dovoljuje, več kot enkrat ali dvakrat letno. Zato razvijamo izletništvo, tisto priljubljeno in koristno obliko izživljanja v prostem času, ko se po delu sprostimo, pa naj si bo v naravi, med zelenjem ali pri odkrivanju novih krajev in znamenitosti bližnje in daljne okolice. Kovali smo načrte o iz-

Da, saj vem, da ste že v začetku uganili, o kom je beseda. To je Beno, naš Beno Dežman, mladosten, vedno pripravljen pomagati mlademu človeku in še zlasti ga razumeti. Tak je in takega imamo radi. Ob tem častnem priznanju mu vsi, ki ga poznamo, iskreno čestitamo! Roman Vitez

Izobraževalni center si v svoji dejavnosti prizadeva vplivati tudi na formiranje in ob-

K sreči že vse vem in tudi ničesar ne bom poslušal!...

stoj pravih medsebojnih odnosov. V ta namen se poslužuje besede in slik ter risb. V današnji številki priobčujemo dve takšni risbi, ki prikazujeta, kakšni ne bi smeli biti, če hočemo, da bodo naši medsebojni odnosi pravih.

Sicer nas v kolektivu ni veliko takih, ki upoštevamo samo svoj »JAZ«, najdemo se pa le!...

O medsebojnih odnosih

Beseda »ČLOVEK« je preprosta in taki bi morali biti tudi ljudje; preprosti v medsebojnih odnosih in bogati srčne kulture. — Kakšni pa smo v resnici?

Poglejmo vase: si lahko pogledamo v oči in rečemo: »Jaz sem čist — nimam trohice nevoščljivosti do bližnjega, do sodelavca — do sočloveka?!« Ali pomislimo pri tem, s kakšnim veseljem obiramo napake bližnjega, s kakšnim dopadanjem prenašamo to dalje — z dodatki seveda.

Kaj pa zaupljivost?... Človek je pač družabno bitje in je vesel če lahko komu zaupa. Psihologi pravijo, da je težko človeku ki je sam, ki nima nikogar, da bi mu potožil, povedal vse svoje misli. In vendar nekateri ne znajo ceniti zaupanja. V tem prednjačijo ženske, ker so

bolj čustvene, ki si med seboj več zaupajo kot moški, vendar je precej takih zaupanj, na hitro sklenjenega prijateljstva, na majavih nogah. Ob prvi priložnosti, nejevolje ali nesporazuma, številni pozabijo na zaupanje sočloveka; vse tajne misli raztrobijo in vse kar je bilo prej lepega v človeku, je naenkrat slabost in kvanta za sočloveka. — Kje je tu človeško dostojanstvo, kje je tu človeška moralna?! Tak način izrabe zaupanja ima lahko težke posledice.

In pozdravljanje?... Nekateri pridejo v oddelke kot tujci. Res je, so primeri, ko ni treba bučnega pozdravljanja. Tudi z očmi in prijaznim nasmehom lahko lepo pozdraviš. In kdo naj pozdravi prvi...?

Kaj pa o tem piše knjiga »Lepega vedenja«...? V njej piše: Tisti, ki vstopi, POZDRAVI PRVI!, ne glede na položaj. Lahko pustimo pri miru še vsi inteligenco posameznika — odgovor je vedno isti: pomanjkanje srčne kulture!

Kaj pa naš odnos do sočloveka, pri pogovorih, ki so morda kritična za kogarkoli. Koliko je v teh pogovorih kletev in raznih dopolnitev, večinoma srbskega izvora. Kaže, da brez teh »sočnih« besedi sploh govoriti več ne znamo.

Prav je, da se mnenja iskrijo, prav je, da pade trda beseda povedana ob pravem času in na pravem mestu, toda NIKDAR v tonu, ki žali naša ČLOVEŠKA ČUSTVA.

Česar ne želimo samemu sebi — ne želimo drugim!, s tem pa hote ali nehoti priznavamo dostojanstvo, ki je človeka vredno.

Kan

Čas iz etov

»ŽAREČI žebli v očeh...«

Jesen nam res ni naklonjena, zato smo tudi naš načrt jesenskih izletov nekoliko morali okrniti – vendar, dobra volja je najbolja!

Cilj? – Ogled tovarne »Plamen« in zanimivosti v Kropi. – Izlet popoldanski!

Tako smo slišali in tako je tudi bilo.

Tovarna »Plamen« v Kropi je že poznano podjetje; poslopje je staro, za današnje pojme kar prestaro. To so tudi ugotovili proizvajalci sami in že gradijo v bližini novo poslopje. V tovarni izdelujejo največ vijake in matice; delo jim gre vešče izpod rok. Pogoji dela so precej težki in najbrže noben Iskran, ki morda še tako kritizira naše pomanjkljivosti – ne bi zamenjal dela.

Skoraj vse delo je normirano. Delavci so izredno marljivi in doprinašajo skupnosti precejšen delež.

Njihovi zasluži se gibljejo v povprečju 22.000 din na posameznika, vendar so precejšnja odstopanja. – Videti je, da imajo precejšnje težave pri vsklajevanju norm, kot je to tudi pri nas. Novi avtomati, vsi ruskega izvora, jim prinašajo precejšnje koristi, saj delajo s tako hitrostjo, da komaj zasleduješ potek operacij.

No, ko so naša dekleta in žene vidèle, kakšno težko delo opravljajo žene in dekleta v Kropi, zaslužke pa imajo iste ali celo še nižje kot pri nas, so bile pri priči ozdravljene »jamranja«.

Ogledali smo si tudi razstavo izdelkov umetnega kovaštva in vigenc »Vice«, kjer so se ljudje včasih res vicali, kakor smo slišali od starega žebjarja (cenim ga nad 70 let), ki nam je poka-

zal, kako so v starih »cajtih« kovali žeblje za gojzarice in delali od štirih zjutraj do 6. popoldne.

Res je – spomini teh ljudi segajo nazaj in sedaj pripovedujejo o vsem tem »vicanju« ozir. trpljenju – nam in tujcem – pa zopet nam, dokler ne bo to garanje starih očetov izzvenelo za naše otroke kot pravljica z naslovom: »Žareči žebli v očeh...

Iver

Zgoraj levo: Izletniki pred Aljaževim domom; zgoraj: Hoteli so biti še više in jim je uspelo; levo: Skupina izletnikov pred spomenikom v Vratih pod Triglavom; spodaj: Tudi na Vrščiu so prijetna srečanja

Foto: Beno Dežman

PERSONALNA KRONIKA

VSTOPILI V MESECU SEPTEMBRU 1960

Produkcija: Ivan Puh – KV strugar; Marko Rant – VS strojni inženir; Marta Mubi – NK delavka; Marjan Karun – NK delavec; Mirko Šinkovec – PK delavec; Milan Bašelj – PK delavec; Anton Retelj – PK delavec; Franc Sekne – PK delavec.

Orodjarna: Janez Ankele – KV strugar; Marjan Čufer – KV orodjar; Blaž Štern – vajenec; Ivan Eržen – vajenec; Ciril Plevel – vajenec; Milan Ječnik – vajenec; Janez Žitnik – PK orodjar; Marjan Umnik – KV orodjar; Ivan Pivk – KV orodjar; Anton Bradaška – KV strugar; Jože Bizaj – KV strugar; Peter Šušteršič – KV delavec; Stanko Dobre – KV strojni ključavničar; Jože Koncut – KV rezkalec.

Oddelek tehnične kontrole: Angel Gregorič – KV kontrolor; Slavka Sekne – KV telefonski mehanik; Marjan Vrabec – KV kontrolor.

Splošni oddelek: Mihajlo Milojevič; Franc Brankovič; Aleksander Demšar; Stanko Burjek; Emil Miklošič; Mirko Rakovec; Ludvik Košelnic; Zdravko Jeruc; Milan Terplan; Avguštin Slapar; Marjan Murko – vsi vajenci; Srečko Travnik – KV telefonski mehanik.

Razvojni oddelek: Marjan Berčič – NS uslužbenec; Ivan Trilar – KV finomehanik; Viktor Papov – KV finomehanik; Marjan Jeraj – SS uslužbenec; Adolf ing. Potokar – VS inženir.

Montaža: Karlina Mohorič – PK delavka; Alojz Kleinovšek – PK delavec.

Kinomontaža: Anton Tičar – NS uslužbenec; Vladimir Stritih – KV radiomehanik.

Montaža usmernikov: Marjan Blažič – OK delavec.

Prevozni oddelek: Janko Valjavec – NS uslužbenec-kurir; Franc Zupin in Franc Bizjak – oba PK delavca.

Finančni sektor: Ivana Kobal – SS uslužbenka.

Komercialni sektor: Marija Sirc – SS uslužbenka; Emil Baranja – PK delavec.

Obrat Lipnica: Miha Lakun – KV orodjar; Matilda Bračun; Andrej Solar; Marija Debeljak; Pavla Gabrič; Terezija Varl; Angela Lukan; Janez Bogataj – vsi PK delavci(ke).

Restavracija: Drago Glamočanin – PK kuhar.

IZSTOPILI V MESECU SEPTEMBRU 1960

Produkcija: Ivan Vomberger – NK delavec; Franc Zelnik – KV delavec; Justina Zupanc; Peter Kuhar; Jože

Vogrin; Jože Ferčak; Rudi Pelko; Jože Knific; Anton Lipej; Marta Makari; Jožica Perše – vsi PK delavci(ke).

Orodjarna: Karel Steblaj – KV orodjar; Stane Kranjc – KV strugar; Danijel Kus – SS uslužbenec; Pavel Kmet – KV orodjar; Milka Krašovec – NS uslužbenka.

Vzdrževanje strojev: Vinko Dolinar – PK delavec; Marjan Semen; Jože Ješe; Alfonz Hostnik; Franc Teran; Janez Rutar – vsi KV strojni ključavničarji.

Razvojni oddelek: Franc Čuk – VS uslužbenec-inženir; Mihael Žvan – SS uslužbenec-tehnik; Vladimir Boben, – SS uslužbenec-tehnik; Ivan Urbanč – SS uslužbenec-tehnik; Janez Trelec – KV elektromonter; Valentin Jarc – VS uslužbenec-inženir; Vinko Grašič – KV rezkalec; Franc Kozelj – SS uslužbenec-tehnik; Milan Lešnjak – KV strojni ključavničar; Franc Jan – VS uslužbenec-inženir; Peter Koren – SS uslužbenec-tehnik.

Splošni oddelek: Martin Krek – PK delavec; Ljubo Lazukič – PK delavec; Stojan Jakšič – KV kovač.

Priprava dela: Albin Purgar – SS uslužbenec-tehnik; Marija Grošelj – NS uslužbenka; Alojz Zavrl – SS uslužbenec; Peter Kobal – VS uslužbenec.

Montaža avtoelektrike: Romana Zavrl – PK delavka; Marija Burgar – PK delavka.

Splošna montaža: Justina Pajer, Zofija Lotrič in Rozi Oblak – vse PK delavke.

Kino montaža: Franc Rabič – PK delavec; Franc Strelec – PK delavec; Ciril Högler – KV finomehanik.

Obrat Lipnica: Janez Plut – PK delavec; Janez Šolar – PK delavec.

Oddelek za preiskavo materiala: Marija Kump – SS uslužbenka.

Oddelek tehnične kontrole: Anica Plestenjak – NS uslužbenka.

Prevzem: Jože Zupan – KV delavec.

Prevozni oddelek: Milan Podrepšek – KV delavec; Alojz Ložar – KV delavec; Franc Zupan – NK delavec.

Arhiv: Emerik Herlec – SS uslužbenec.

Telefonska centrala: Silva Seljak – NS uslužbenka.

UPOKOJENI

V mesecu septembru 1960 sta odšla v pokoj dva člana našega kolektiva:

Franc ZELNIK, rojen 7. septembra 1905 v Predosljah pri Kranju. – Zaposlen v tem podjetju od 10. junija 1952 dalje kot kvalificirani delavec v produkciji.

Emerik HERLEC, rojen 10. avgusta 1903 v Gradcu-Avstrija. – V podjetju je bil od 21. maja 1956 dalje, na delovnem mestu v glavnem arhivu kot vodja arhiva.

Bila sta marljiva in vestna pri svojem delu, predvsem pa sta imela lep tovariški odnos do svojih sodelavcev. Želimo jima, da zasluženi pokoj uživata v zdravju in zadovoljstvu še mnogo let!